The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIĶSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

61./289. n-rs. TREŠDIEN, 1954. G. 4. AUGUSTĀ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIĶSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
sīkd. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas teļpu 1 ailē

TAIZEMES STUNDA TUVOJAS

Ne Čerčila piekāpīgās politikas līdz aizsmakumam skandinātā „miermīlīgās kopdzīves" ideja, nedz komūnistiskās neitrālitātes piesātinātā Indijas ministru prezidenta nemitīgā lēkāšana no Rietumu apkampieniem komūnistu solījumu klēpī, nedz arī amerikāņu atombumbu draudīgā zvadzināšana nespēj atturēt komūnistus no viņu iesāktā pasaules iekarošanas plāna.

„Miermīlīgās kopdzīves" dēļ jau visas mazās valstiņas labākos gados iztirgojis, Čerčils savas pasaules glābēja slavas dēļ ir spiests lauzt pa gabaliņam vien no britu imperijas. Vairāk baidāmies nopolitiskās sakāves savās mājās nekā no komūnisma uzvaras pasaulē, Čerčils neuzdrīkstas nolikt abas kājas reizē pie zemes, neuzdrīkstas sekot Sav. Valstu pretkomūnistiskai politikai — bez locīšanās, taisnošanās un glaimošanas — jo tas var nepatikt vietējiem sociālistiem. Liela gara vietā mēs redzam vienkāršu mirstīgo, kas līdz sava mūža beigām cenšas saglabāt savu slavu un kam nekādi upuri nav par lielu, lai savu panāktu. Protams, te nav runa par personiskiem upuriem. Par Čerčila nestajiem upuriem runājot, mēs varētu lietot varbūt mazliet pārfrazētu Otrā pasaules karā tik ļoti populāro izteicienu un, proti, ka sava panākšanai Čerčils ir gatavs cīnīties līdz pēdējam amerikāņu kareivim un līdz pēdējai pēdai Francijas zemes..

Otra lielvalsts, kas, tālu malā stāvēdama, sevi iedomājas esam pašā vidū, ir Indija. Vēl joprojām nespēdama atmest savu vispasaules politiķu padomdevēja lomu, Indija tomēr noteikti sveras uz komūnisma pusi. Citiem dotie padomi liek Indijas politiķu mēlēm kustēties daudz brīvāk, nekā atrisinot pašu problēmas: ar komūnistu Ķīnu parakstītais Tibetas līgums nebūt nepierāda Indijas politiķu ģeniālitāti, nedz arī komūnistu lielo ilgošanos pēc Indijas draudzības. Rūgta, rūgta būs Indijas ministru prezidenta kļūda, draudzējoties ar Pekinu un Maskavu. Jo tuvāk Indijai veļas komūnisma agresijas vilnis, jo neērtāk un nedrošāk jūtas līdz šim komūnistiem iztapt kārais Nēru. Vienīgi Sav. Valstis, brīvās pasaules pēdējā un vienīgā cerība, kā bargs soģis krata savu atompirkstu, redzot komūnistu nelietības. Bet lai kādi arī būtu amerikāņu draudi, komūnistu lavīnu tie apturēt nespēj.

Teorētiski pašreiz pasaulē valda miers. Pirmoreiz pēdējo 20 gadu laikā it kā pārtraukts karstais karš. Tas nebūt nenorāda, ka cilvēkiem būtu apnicis karot. Viena puse vienmēr būs gatava sākt un jau tagad tā gatavojas jaunam brīvības iznīcināšanas posmam, kas sekos, tiklīdz būs mazliet norimuši Indoķīnas saceltie viļņi.

Indoķīnas kaimiņos, „brīvības līnijas" brīvajā pusē atrodas kāda neliela valstiņa — Taizeme, kas pēdēju laikā saņem pastiprinātu Sav. Valstu militāro un saimniecisko palīdzību, līdz ar to izaugdama par dadzi „mieru mīlošo" komūnistu acīs. Pēc visām zīmēm spriežot, Taizeme sāk izveidoties par nākošo komūnisma ekspansijas pieturas punktu Āzijā. Pad. Savienības prese asi uzbrūk Taizemes valdības politikai un arī pašai valdībai, saukdama to par koruptīvu un gandrīz vai pilnīgi nacionālsociālistisku. Komūnistu Ķīnā dzīvodams, agrākais Taizemes ministru prezidents ir uzsācis Taizemes „atbrīvošanas" kampaņu, izteikdamies, ka atbrīvošanas stunda vairs nav tālu. Tātad, priekšdarbi jau tiek veikti. Kaut arī būtu grūti iedomāties, ka pašreizējā saspīlētā stāvoklī komūnisti uzdrošināsies ar atklātu uzbrukumu, nav jāaizmirst, ka arī viņu iefiltrēšanās taktikas un partizānu un sabotieru darbība var būt pietiekama, lai iznīcinātu kādas valsts neatkarību.

Taizeme atrodas „brīvības līnijas" brīvajā pusē. Ja nu patiesi pienāk diena, kad komūnisti mēģina Taizemi pārvērst savā satelītvalstī, ko darīs brīvā pasaule? Vai tas būs sākums jaunam pasaules karam? Sakarā ar „brīvības līnijas" pārkāpšanas noteikumiem tam tā vajadzētu būt. Sakarā ar Anglijas plāniem Taizeme varētu būt atstājama Dieva un komūnistu ziņā!

Brīvā pasaule, kas ar katru jaunu komūnistu inscenētu karu kļūst mazāka un mazāka, ar jauniem eksperimentiem nedrīkst riskēt. Līdzšinējie līgumi, sēdes, konferences, vienošanās un miermīlīgā sadzīvošana ir vislētākā servis mānīšana. Visradikālākais plāns pašreizējā stāvokļa likvidēšanai ir Dienvidkorejas prezidentam, gan, diemžēl, tik radikāls, ka, to dzirdot, pārsteigts, klusu sēžot, palika viss Sav. Valstu Kongress. „Komūnistu Ķīna ir jāiznīcina," sacīja prezidents Rī, „un ar amerikāņu flotes un aviācijas atbalstu Dienvidkorejas un nacionālistu Ķīnas armijas to var izdarīt. Ja komūnistu Ķīnai talkā nāk Padomju Savienība, tad amerikāņu aviācijai ir jāiznīcina arī tā, lai nedotu krieviem laiku saražot ūdeņražbumbu kalnus."

Komūnisma iznīcināšana ir vienīgā atslēga miera saglabāšanai, bet pasaulei vēl ir jāpaaugas un jānobriest, kamēr tā to spēs saprast. Vienīgi jācer, ka tad vēl nebūs par vēlu.

I. P.

GLĀBS, KAS VĒL GLĀBJAMS

GATAVOJAS D-AUSTRUMĀZIJAS KONFERENCEI

Vašingtona. — Sav. Valstu ārlietu min. Dallesa priekšlikums par Dienvidaustrumāzijas aizsardzības sistēmas dibināšanu palēnām sāk veidoties. Āzijas tālākai aizsardzībai pret iespējamiem komūnistu uzbrukumiem ir nepieciešama ieinteresēto nāciju sadarbība pietiekamas armijas saformēšanai un līdz ar to ir nepieciešami arī pieņiekami līdzekļi šāda plāna īstenošanai.

Lai Dienvidaustrumāzijas aizsardzības sistēmas veidošanu ievadītu pareizās sliedēs, Vašingtonai ir priekšlikums augusta mēneša beigās vai septembra sākumā sasaukt konferenci, kuŗā pārrunātu visus aizsardzības sistēmai nepieciešamos priekšdarbus. Konferencē paredzēts iztirzāt trīs jautājumus: Pirmkārt, jāizveido savstarpējā alianse Rietumu sabiedroto un to brīvo Āzijas un Klusā okeana valstu starpā, kas gribētu apvienoties kopējai aizsardzībai komūnistu varbūtējā uzbrukuma gadījumā. Otrkārt, būtu jāpārrunā jautājums, kas pastiprinātu Dienvidaustrumāzijas nāciju iekšējo aizsardzību, lai izvairītos no komūnistu iefiltrēšanās un komūnistu pagrīdes darbības. Treškārt, pārrunātu komūnisma ieperināšanās jautājumus. Cīņa pret komūnismu nav veicama vienā dienā. Cīņai pret komūnismu ir nepieciešams plāns, ne tikai ķā tagadnei, bet arī nākotnei. Izstrādājot šādu plānu, nebūtu jāaizmirst, ka daudzās zemēs atpalikusī saimnieciskā attīstība ir par iemeslu komūnistu šūnīņu radīšanai. Tātad, iztirzājot Dienvidaustrumāzijas aizsardzības programmas radīšanu, būtu vienlaicīgi jārunā arī par šo valstu saimnieciskās attīstības uzlabošanu un paātrināšanu, lai izvairītos no komūnisma ieperināšanās nelabvēlīgo iekšējo apstākļu dēļ. Ne tikvien Dienvidaustrumāzijas tautu apgādāšana ieročiem un spēcīgas sabiedroto armijas radīšana Āzijas aizstāvēšanai, bet arī Āzijas brīvo nāciju saimnieciskās dzīves uzlabošana ir ārkārtīgi svarīgs faktors tālākai dzīves nostabilizēšanai un komūnisma ietekmes novēršanai.

ETLIJS BRAUC UZ MASKAVU

Bet Bevans dodas uz sarkano Ķīnu

Maskavā 9. augustā Maskavā sagaida ierodamies bijušo Anglijas ministru prezidentu, strādnieku partijas vadītāju Etliju. Kopā ar Etliju Maskavā ieradīsies arī viņa amata tīkotājs, sociālistu partijas kreisā spārna pārstāvis Bevans, kas kopā ar vairākiem citiem strādnieku partijas pārstāvjiem, braucot cauri Padomju Savienībai, atrodas ceļā uz komūnistu Ķīnu.

Anglijas diplomātiskie pārstāvji sagaida, ka Maskavā Etlijs un Bevans sastapsies ar Maļenkovu, lai pārrunātu tādus populārus jautājumus kā „miermīlīgu kopdzīvi", un palielinātu tirdzniecību Padomju Savienības un Anglijas starpā.

Strādnieku partijas delegācija paredzējusi uzturēties Maskavā divas dienas. Uzturēšanās laikā bijušais min. prezidents Etlijs būs Anglijas sūtņa viesis un uzturēsies Anglijas sūtniecībā, kamēr pārējiem delegācijas locekļiem, Bevanu ieskaitot, būs jādzīvo viesnīcā.

VIETNAMIEŠI VAR IZVĒLĒTIES

Hanojā, Vietnamas Sarkanās upes grīvas rajonā, kur vēl līdz pagājušās nedēļas otrdienai turpinājās astoņi gadi ilgušais Indoķīnas karš, tagad iestājies klusums. Komūnistu ieņemtajos apgabalos plīvo vietminiešu karogi, kamēr komūnistu aģenti cenšas pierunāt viņu rokās nonākušos 13 milj. iedzīvotājus palikt ziemeļos aiz 17. paralleles.

Sakarā ar Ženēvā parakstīto pamiera līgumu komūnistu pusē palikušie Vietnamas iedzīvotāji var izvēlēties vai nu palikšanu pie vietminiešiem, vai arī izceļot uz dienvidiem. Ceļā no Hanojas uz Haiphongu dienvidus izvēlējušos vietnamiešus bieži vien apturkliedzoši vietminiešu bari, vairumā sievietes, kas lamā bēgļus par viņu izvēli un no jauna cenšas pierunāt palikt pie vietminiešu komūnistiem.

Vietnamas dienvidus daļas ministru prezidents deklarējis, ka viņa valdība pašreiz izstrādājot plānu 42,5 milj. dolaru apmēros, lai sagādātu apmešanos un jaunas dzīves iespējas vismaz 700.000 „ziemeļniekiem' — t. i., ja vien būs tik daudz vietnamiešu, kas gribēs braukt uz franču rokās atstāto Vietnamas dienvidus daļu.

SAGAIDA KOREJAS KARA ATJAUNOŠANU

JĀPASTIPRINA KANADAS AIZSARDZĪBA JAUNA PASAULES KARA GADĪJUMAM

Kanadas leģiona gadskārtējā sanāksmē Toronto ģen. Krērars savā runā brīdināja klausītājus, ka sagaidāma Korejas kara atjaunošana, tiklīdz komūnisti būs pārliecināti, ka pienācis izdevīgs brīdis.

Toronto. Kanadas leģiona gadskārtējā sanāksmē Toronto klausītājus uzrunāja ģen. Krērars, liekot pie sirds noorganizēt obligātu kara klausību, jo pašreizējā valsts aizsardzība ir pavisam nepietiekama jauna pasaules kara gadījumā.

Iztirzājot vispārējo politisko stāvokli pasaulē, ģen. Krērars sacīja, ka tiklīdz komūnisti būs pārliecināti, ka pienācis visizdevīgākais laiks, viņi nekavēsies turpināt Korejas karu.

Ģen. Krērara runu var atzīt par vienu no visobjektīvākām pēdējā laikā. Viņš sacīja:

„Indoķīnā Francija piedzīvoja nopietnu sakāvi, kas tai pašā laikā bija stratēģisks trieciens visām Rietumu demokratijām. Šis komūnistu panākums Indoķīnā kā politiski, tā arī militāri ir jāuzņem ar visdziļāko nopietnību, šī panākuma sekas būs redzamas ne tikvien Azijā, bet arī citos kontinentos un valstīs.

Mēs nedrīkstam būt vieglprātīgi, jo Kanadai pašreizējais stāvoklis ir tikpat daudz satraukuma un neziņas pilns kā pārējām valstīm ārpus dzelzs priekškara. Fakti, kas ietekmē Anglijas, Sav. Valstu un Ziemeļatlantijas organizācijas nāciju drošību, gribot negribot ietekmē arī Kanadu. Ja man vaicātu, vai jauna kara gadījumā Kanada ir pietiekami sagatavota, man, diemžēl, būtu jāatbild nē."

Tālāk ģen. Krērars izteicās, ka pašreiz, kamēr komūnistu Ķīna un Padomju Savienība ar mazo karinu palīdzību sekmīgi turpina komūnisma ekspansiju, nebūtu domājams, ka tās sāktu jaunu pasaules karu.

„Bet," sacīja ģenerālis, „mēs nevaram atļauties domāt, ka karš ir novērsts. Jauns pasaules karš var izcelties pilnīgi nejauši, kaut vai aiz kādas diktātūras ārprātīga soļa. Tādēļ var teikt tikai vienu: kamēr mūsu militārā gatavība ir pāraka par Padomju Savienību, mēs tiksim no šādas katastrofas pasargāti."

Komūnistu piektā kolonna Taizemē

Bankokā. — Indoķīnas karam beidzoties, Taizemē ieplūdušo vietnamiešu bēgļu skaits sasniedz 50.000 cilvēku. Taizemes valdība baidās, ka bēgļu starpā ir daudz komūnistu, kas iefiltrējušies, lai sāktu savu sabotieru darbu. Taizemes ziemeļaustrumos — rajonā, kuŗa robežas savienojas ar komūnistu rokās nonākušo Vietnamas ziemeļu daļu, atrodas vismaz 5000 zināmu komūnistu un vismaz 2000 komūnistu līdzskrējēju.

Lai līdz ar Vietnamas bēgļiem ieplūdušās komūnisma briesmas mazinātu, Taizemes valdība ir nolēmusi bēgļus novietot valsts centrālā daļā, kur komūnistu darbība būtu ļoti apgrūtināta. Lai aizkavētu jaunu komūnistu iefiltrēšanos, robežapsardzība gar Mekongas upi tiek pastiprināta. Taizemē zināmos komūnistus apcietina. Daļu amerikāņu militārās palīdzības izlietos ziemeļaustrumu robežu nostiprināšanai. Tiek dibinātas brīvprātīgas organizācijas valsts aizsardzībai. Policija, armijas vienības un civilierēdņi tiek apmācīti psicholoģiskam karam.

„Brīvās Taizemes" kustība, kuŗa pagājušā nedēļā sākās komūnistu Ķīnā un kuŗas autors ir agrākais Taizemes ministru prezidents, arī dara nopietnas bažas Taizemes valdībai. Un ne tikai Taizemei vien, jo komūnistu „atbrīvošanas" mēģinājums var viegli vien izvērsties par jaunu pasaules karu.

Baltijas valstu sadarbības līguma 20 gadi

Baltijas valstu sūtņu apspriede Londonā

Latvijas sūtnim Londonā K. Zariņam bija apspriede ar Lietuvas diplomātu vecāko S. Lozoraiti un Igaunijas sūtni Londonā Tormu. Baltijas valstu diplomāti šķarp citu pārrunājuši faktu, ka šogad paiet 20 gadi kopš Igaunijas, Latvijas un Lietuvas labās saprašanās un sadarbības līguma parakstīšanas.

Šis līgums parakstīts 1934. g. 12. septembrī Ženēvā Tautu Savienības sesijas laikā. Līgums reģistrēts tanī pašā gadā Tautu Savienībā. Līgums paredzēja Baltijas valstu ārpolitikas saskaņošanu un savstarpēju atbalstu diplomātiskos jautājumos. Šinī nolūkā regulāri divas reizes gadā sanāca Baltijas valstu ārlietu ministru konferences. Pavisam notikušas 11 šādas konferencees. Pēdējā notika Rīgā 1940. g. no 14. līdz 16. martam. Tās bija pirmais reālais solis Baltijas valstu sadarbības laukā. Lai gan līgums bija spēkā tikai 6 gadus, tas atstāja labvēlīgu ietekmi visās Baltijas valstīs un bija labas izredzes, ka ievadīto sadarbību varēs padziļināt, to attiecinot arī uz citām nozarēm. Bija izveidota saskaņota rīcība Tautu Savienībā, uzsākta kopējo likumu tekstu izstrādāšana, ko veica Baltijas juristu birojs, ievadīta saimniecisko attieksmju paplašināšana, apsvērti kopēji iepirkumi ārzemēs, sperti soļi satikšmes atvieglināšanai Baltijas valstu starpā, uzlabota informācijas apmaiņa un pārrunāts skolu jautājums par kopēju diplomātisko pārstāvību radīšanu ārzemēs.

Kad 1940. gadā Maskava iesniedza ultimātu Baltijas valstīm, tā pilnīgi nepamatoti apzīmēja šo līgumu par militāru aliansi, kas esot vērsta pret Padomju Savienību. Šis līgums tomēr bija pārāk „platonisks," lai tas būtu noderīgs Baltijas valstīm kritiskajos brīžos. Kad Maskava iesniedza savus ultimātus, Baltijas valstu valdībām pat nebija iespēja savā starpā sazināties un apspriesties. Tā Maskava nolasīja Baltijas valstis kā odziņas vienu pēc otras.

A. Zv.

Ierosināta Baltijas valstu diplomātu konference

Nujorkas lietuviešu laikrakstā „Vienībe" ievietota saruna ar Lietuvas diplomātu vecāko S. Lozoraiti, kas paskaidrojis, ka Baltijas valstu diplomātu starpā pārrunāts jautājums sasaukt septembrī Amerikā Baltijas valstu diplomātu konferenci, lai atzīmētu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas sadarbības līguma nolīgšanas gada dienu. Šāds pasākums demonstrēs pasaulei Baltijas valstu solidaritāti un pievērsīs uzmanību mūsu tautu liktenim.

Jaunatnes dienas

TORONTO

SALIDOJUMĀ PIEDALĪJĀS 300 JAUNIEŠU

Jaunatnes dienas, kas sestdien un svētdien risinājās Toronto un noslēdzās Sidrabenē, bija pulcinājušas jauniešus arī no Savienotajām Valstīm. Atklāšanas aktā sv. Andreja baznīcas zālē sestdien pulcējās turpat 300 jauniešu un viesu. Pēc māc. A. Čopa vadītā svētbrīža par mūsu trimdas jaunatni referēja mag. iur. V. Upeslācis, uzsverot, ka Kanada, tāpat Savienotās Valstis, kuŗu iedzīvotāji cēlušies no dažādu tautību iecelotājiem, neprasa nevienam atteikšanos no savas nacionālitātes, bet gan tikai kļūt par labiem šo valstu pilsoņiem. Mēs savu dzīvi šinīs valstīs varam veidot brīvi. No Jaunatnes audzināšanas padomes apsveikumu nodeva J. Mežaks, no DV — Imurs, no LNAK — A. Svenne, no TLB — N. Pētersons. Telegrafisku apsveikumu bija piesūtījis mūsu sūtnis K. Zariņš, archibīskaps Dr. T. Grīnbergs u. c. Kopējām pusdienām sekoja jaunatnes koncerts, bet vakarā — balle Kolumbus zālē. Šī bija pirmā balle Toronto bez reibīgiem dzērieniem. Svētdien bija Jaunatnes dienu dalībnieku kopējs izbraukums uz Sidrabeni.

Plašāku atreferējumu par Jaunatnes dienām sniegsim mūsu laikraksta nākošā numurā.

Olafs Ilziņš Toronto

Sestdien Toronto ieradās Olafs Ilziņš ar savu māti — pianisti Nadeždu Ilziņu. Abi tālo ceļu no Venecuēlas, kur Ilziņi jau nodzīvojuši 7 gadi, viņi mērojuši līdmašīnā, nolaižoties Montreālas lidlaukā. Lidojums ildzis 12 stundu. No lidlauka mākslinieki devušies uz Toronto autobusā, lai labāk vērotu Kanadas dabu. Viesi apmetušies „Ford" viesnīcā Bay ielā. Svētdien pēcpusdienā pēc Toronto un tuvākās apkārtnes apskates viesiem bija satikšanās ar koncertu populārizētāju Ed. Keišu. 8. septembrī Ilziņš koncertēs Toronto Ītona auditorijā. Trešdien Olafs Ilziņš rīkos pieņemšanu latviešu preses pārstāvjiem.

Latviešu agronomu ekskursija

Latviešu agronomu biedrība Kanadā rīko ekskursiju 8. augustā uz latviešu saimniecībām „latviešu apriņķī." Šogad apskatīs 5—6 saimniecības. Sapulcēšanās 8. augustā, plkst. 10 no rīta agr. Apses saimniecības ceļa galā.

Brīvās vietas ekskursantu mašīnā un reflektantus uz šīm vietām pieteikt agr. J. Bāram Toronto, tel. GE 5564 līdz 6. augustam.

PAŠNOTEIKŠANĀS TIESĪBAS TUNISIJAI

FRANCIJAS MIN. PREZ. MENDESS-FRĀNSS IERADIES TUNISĀ, LAI PIEDĀVĀTU TUNISIJAS IEDAM AUTONOMIJAS TIESĪBAS. TUNISIJA NEDRĪKST IZVĒRSTIES JAUNĀ INDOĶĪNĀ

Tunisā. — Francijas ministru prezidents Mendess-Frānss, māršala Žuēna pavadībā ieradās Tunisā, lai Tunisijas bejam piedāvātu autonomijas tiesības. Mendess-Frānss paskaidroja, ka viņš negribētu redzēt Tunisiju izveidojamies par jaunu Indoķīnu. Tā kā Tunisija, būdama Francijas protektorātā, jau ilgu laiku ir cīnījusies par neatkarības tiesībām, Francijas ministru prezidents paziņoja, ka Tunisija savu neatkarību arī dabūs, bet tunisiešiem jāpārtrauc iesāktā franču slepkavošana.

Francijas piešķirtās pašnoteikšanās tiesības tomēr Tunisijai pilnīgu brīvību vēl nenozīmē. Tunisijas iekšpolitika un iekšējā saimnieciskā dzīve, kas līdz šim pilnīgi atradās franču rokās, tagad pāries tunisiešu pārziņā. Toties Tunisijas ārpolitika un valsts aizsardzībā vēl joprojām paliks franču rokās.

Viesojoties Tunisijas beja grezнajā mītnē, Francijas ministru prezidents lika pēdējam pie sirds pūlēties, lai pārtrauktu saspīlētās attieksmes tunisiešu un franču starpā, lai tādējādi izvairītos no pilsoņu kara. Pēc Francijas ministru prezidenta paskaidrojumiem var spriest, ka savas iekšējās pārvaldes neatkarības tiesības Tunisija var saņemt katrā laikā, bet ka arī tad Francija rūpēsies par Tunisijā dzīvojošo 165 tūkst. franču drošību.

NĀKOTNES AINA PASAULES POLĪTIKĀ

Sākoties pamieram Indoķīnā un brīvajai pasaulei mēģinot miermīlīgi sadzīvot ar komūnistiem (kur pēdējie savu „labo gribu" apliecināja, nogāžot angļu satiksmes lidmašīnu), nākotnes aina redzīgāko Rietumu diplomātu acīs ir apmēram šāda: komūnisti savu mērķi Āzijā vēl nav sasnieguši, un Indoķīnas pamiers nebūs pietiekami spēcīgs šķērslis, lai viņus aizkavētu dzīties pēc šī mērķa sasniegšanas — kas nav nekas cits kā visas Āzijas pakļaušana komūnistu varai.

Lai savu panāktu, komūnistu ekspansija Āzijā turpinās, varbūt, pagaidām apmierinoties vienīgi ar iefiltrēšanos un ar draudiem, bet vēlāk atkal atgriežoties pie savas militārās agresijas, kas līdz šim izrādījās tik bezgala sekmīga — gan tiešos territoriālos guvumos, gan arī kara darbībai sekojošās pamiera sarunās.

Eiropā Padomju Savienība palielinās savu spiedienu pret Franciju un Rietumvāciju, jo komūnistiem ir svarīgi aizkavēt Rietumvācijas apbruņošanu, panākt sabiedroto sašķelšanos un Sav. Valstu izvākšanos no Eiropas. Bez Āzijas, kur komūnistu sāktais ugunsgrēks Indoķīnas pamiera līgumā nebūt vēl nav noslāpēts, jaunu komūnistu kara darbības sākumu var sākt gaidīt franču Ziemeļafrikā. Ziemeļafrikā nemiers rūgšanas stadijā ir atradies vairāk kā pietiekami ilgu laiku, lai vēl būtu jāšaubās par tā gatavumu. Komūnisti var sev atļauties jaunas spēles. Panākuši uzvaru Ženēvā, viņi savu izdošanos izbazūnē visas pasaules komūnistu presē, kamēr Rietumi, par savu piekāpību nokaunējušies, mēģina Indoķīnas pamiera līgumu ietērpt nevainības autos, nosaucot to par izdevīgu kompromisu. Un tā, Indoķīnas karam beidzoties, brīvā pasaule var stāties sava jaunā uzdevuma priekšā — mēģināt miermīlīgi sadzīvot ar komūnistiem. Komūnisti šādai sadzīvei jau ir nobrieduši un „miermīlīgi" sadarbojas ar tādu uzcītību, ka pirmajā miermīlīgās sadarbības nedēļā jau paspēja nogāzt vienu angļu satiksmes lidmašīnu. Ja jau pirmajā nedēļā miermīlīgā sadzīve var lepoties ar tik lieliskiem panākumiem, kas gan notiks turpmāk? . . .

Lielākā daļa Āzijas un Eiropas iedzīvotāju ir patiesi priecīgi, ka karš Indoķīnā beidzot tiks pārtraukts. Nelaime ir tikai tā, ka šie cilvēki, ar netrenētu aci pasaules notikumus uzlūkodami, skaidri redz, ka kara darbības pārtraukšana Indoķīnā ir nenoliedzama Maskavas un Pekingas uzvara, un, to redzot, viņi pasaules nākotni sāk saskatīt savādākā gaismā kā līdz šim: Sav. Valstis, kās Indoķīnas konferences laikā, īpaši pēdējā posmā, bija tik lielu prasību un tik daudz neapmierinātības pilnas, ka pat neturēja par vajadzīgu pievienoties pamiera noteikumiem, šo cilvēku acīs ir kļuvušas daudz mazvērtīgākas. Padomju Savienība no otras puses, nepārtraukti aug augumā un arvienu biežāk un biežāk panāk savas gribas piepildīšanos ne vien savās mājās, bet arī starptautiskās konferencēs. Komūnistu Ķīna, bez šaubām, ir izveidojusies par spēcīgāko Āzijas nāciju, un neitrālajiem būs ilgi jādomā, kuŗai pusei pieslieties: vai nu komūnistu Ķīnai, vai Rietumu sabiedrotajiem.

Vērojot Īdena darbību Ženēvā, varētu rasties doma, ka Anglijas ārlietu ministrs Indoķīnas konferencē darbojās tikai kā starpnieks starp Sav. Valstīm un Padomju Savienību un komūnistu Ķīnu. Ka tāda nostāja Anglijas prestižu nepalielina, arī ir pilnīgi skaidrs. Tas pats sakāms par Franciju. Mendes - Frānss bija nolicis pats savu divpadsmito stundu pamiera parakstīšanai. Viss notika, kā plānots. Mendesa - Frānsa akcijas Francijā strauji cēlās, kamēr Francijas akcijas pasaules tirgū sāka strauji krist.

Indoķīnas astoņu gadu ilgajam karam teorētiski beidzoties, komūnistu Ķīnas uzņemšana Apvienotās Nācijās ir daudz tuvāk, kā viens otrs tam būtu ar mieru ticēt. Tirdzniecība Rietumu un komūnistu starpā kļūst daudz dzīvāka un starptautiskajā tirgū sāk parādīties mantas, ko kādreiz ieskatīja par stratēģiski svarīgām. Sav. Valstis šādai tirdzniecības paplašināšanai pretojas, toties pārējās valstis vairs neatzīst par vajadzīgu amerikāņu aizliegumos klausīties. Gatavojoties miermīlīgai sadzīvei ar komūnistiem, brīvā pasaule būs nošāvusi divus bukus ar vienu šāvienu: būs panākta palielināta savstarpēja šķelšanās un pierādīsies, ka komūnistiem miermīlīga sadzīve ir iespējama tikai tad, ja brīvā pasaule dara tā, kā tai liek.

Sav. Valstis ir brīvās pasaules visnepiekāpīgākā daļa. Par spīti komūnistu pūlēm izjaukt Rietumvācijas apbruņošanu Sav. Valstis vēl cer, ka tuvākā laikā Rietumvācijai varēs piešķirt suverēnitātes tiesības, kas līdz ar to nozīmē, ka tai būs sava armija. Cerības, ka Francija kādu dienu varētu pietiekami saņemties un ratificēt Eiropas armijas līgumu, sāk lēnām zust.

Gatavojoties Sav. Valstu izstrādātā Dienvidaustrumāzijas aizsardzības plāna nepieciešamās darbības uzsākšanai, viena lieta kļūst pilnīgi skaidra — financiālā puse gulsies pilnīgi uz Sav. Valstu pleciem.

Sav. Valstu paredzētais Dienvidaustrumāzijas aizsardzības plāns var gan izrādīties piemērots komūnistu agresijas apturēšanai, bet kā būs ar komūnistu tik ļoti iemīļotoiefiltrēšanos? Pret to arī Dienvidaustrumāzijas organizācija būs nespēcīga. . .

LATVIJA
AMERIKĀ

> Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
> Draugi grib mūs asimilēt,
> Bet mēs gribam palikt latvieši.
>
> Archibīskaps T. GRĪNBERGS

KĀDA ATCERE

(5. AUGUSTS)

Neatkarīgās Latvijas robežas bija nojauktas. Austrumos kādreizējo robežposteņu vietā rēgojās baigs tukšums, cauri kuŗam uz zemes iekšieni plūda izbadējušos un noskrandušo sarkanarmiešu bari. Viņu aizsegā no cietumiem izkļuva visi kriminālisti un politiskie ieslodzītie, kuŗu skaits, iebrucējiem par pārsteigumu, izrādījās mazs. Šis dulķes tūdaļ tika iešļāktas tautā, lai tādējādi darbotos jaunās varas labā. Bet jū tamu sekmju tam nebija: bija vērojama auksta atturība pret austrumu nesto „brīvību." Taču zināmu satraukumu sacēla krāpnieka Višinska ierašanās, kuŗa nodevīgās spēles iznākums nevienam vairs nebija apšaubāms. Jau jūlija mēneša pēdējās dienās kļuva zināms, ka notiks „spontānas" demonstrācijas par Latvijas pievienošanos Padomju Savienībai. Šis akcijas režisori bija komūnisti un viņu līdzskrējēji — no cietumiem izlaistie noziedznieki. Ar iebaidīšanu un terroru viņi panāca, ka 5. augustā ielās tika izdzīti daudzu rūpnīcu un fabriku strādnieki. Varam droši liecināt, ka tikai nedaudz bija to, kas vēlējās piedalīties šai nožēlojamā un nodevīgajā spēlē. 5. augusta pēcpusdienā demonstrantu masa, nesdama plakātus ar saukļiem par pievienošanos Pad. Sav., virzījās uz krievu sūtniecības namu Antonijas ielā.

Lai izbēgtu no pūļa kustības, vēl pa paradumam iegriezos Armijas virsnieku kluba dārzā, lai no aizžoga, dziļa naida un asarām smacētu sirdi, nolūkotos nodevīgajā procesijā. Lielajā masā grūti bija saskatīt kaut vienu apmierinātu vai smaidīgu seju. Gājiena atsevišķo grupu priekšējās rindās daudzi demonstranti bija piedzēruši. Daži pat tik stipri, ka ejot grīļojās. Bet tas bija pārāk labi saprotams, jo lielum lielai demonstrantu masai bija jādemonstrē pret paša gribu un pārliecību. To ļoti labi saprata arī Kremļa režisori ar Višinski priekšgalā. Demonstrantu masa, gnīsā izsliedama sarkanas lupatas un papīra transparentus ar uzrakstiem par pievienošanos „pārējo brālīgo republiku saimei," apstājās krievu sūtniecības nama priekšā. Tā mazajā, uz Kalpaka bulvāra pusi vērstajā balkonā, jau gaidīja aneksijas akta inspirātori, un drīz vien viņu pulkā parādījās galvenais kapracis Višinskis. Viņš uzrunāja demonstrantus un smaidīja par viņu „prasībām," solot tām īstenojumu. Taču ikvienam bija skaidrs un nepārprotams, ka ar krievu uzspiestajām bazēm 1939. gadā oktobrī Latvijas liktenis jau bija apzīmogots, vēl vajadzēja tikai „juridisku nostiprinājumu" ar viltus saeimu. Višinska sejā bija lasāms tas pats velns, kas tajā parādās tikko jānostrādā kāds agresīvs akts vai jālamā savi pretinieki. Šoreiz Višinskis bija neuzmanīgs, kas radīja smieklus. Kad viņš beidza uzrunu piespiedu kārtā aranžētiem demonstrantiem un ievērodams, ka daudzi no tiem iereibuši, viņš bija aizmirsis izslēgt mikrofonu un padomju diplomātam raksturīgiem vārdiem (napilis, kak svoloči!) nolamāja piedzērušos demonstrantus. Saņēmušas kaprača „svētību," demonstrantu masas atkal ievirzījās Raiņa bulvārī, lai no turienes dotos atceļā uz savām pulcēšanās vietām.

Aiz šī mākslīgi sakultā nemiera nepalika tukšums, bet kāda skaidra zināšana par to, ka Latvijas brīvība tiek nokauta. Pavisam maz bija to, kas nodevīgajā aktā ieraudzīja „labākas ēras iestāšanos."

Kad kņada Kalpaka bulvārī bija norimusi, iznācu uz ielas. Šur tur varēja reedzēt pa atsevišķām gājējam. Netālu aiz Virsnieku kluba pie ietves koka atspiedušos, satieku Nacionālās operas dziedoni Rūdolfu Bērziņu. Viņš bija noskatījies noziedzīgajā procesijā un es biju pārliecināts, ka viņš par to ir nosodīgās domās. Bet tad es saņēmu viņa pēkšņo spriedumu: „Jā, tagad būs noteikti labāk..." Es lielā izbrīnā uztvēru šos vārdus. Dažas dienas vēlāk viņš jau bija kļuvis par komūnistiskās jaunatnes teātŗa direktoru...

A. Vilks

BĒRNU „CEĻOJUMS PA LATVIJU" ČIKĀGĀ

Latviešu ev.-lut. Ciānas draudzes gadskārtējie bērnu svētki 25. jūlijā Liberty Grove parkā izdevās labāk, nekā rīkotāji paši bija cerējuši, par to galvenokārt jāpateicas labvēlīgajiem laika apstākļiem. Svētkos, pēc draudzes pr-ka palīga R. Āruma sniegtajām ziņām, piedalījās 300 pieaugušo, 50 jauniešu un 50 bērnu.

Svētkus ievadīja draudzes māc. Rautenšilda dievkalpojums brīvā dabā, kam sekoja „bērnu ceļojums pa 10 lielākajām Latvijas pilsētām." Biļetes Rīgas stacijā pārdeva mag. iur. A. Strautnieks, un kad kāds no viņiem, ilgāk saulē pabijis, pakrita, tad dzelzceļu ārsts Dr. F. Stāks to drīz vien atkal dabūja uz kājām.

Vienmēr dzelzceļu virsvaldes darbos iesaistītus varēja redzēt draudzes pr-ku J. Dakaru un palīgu K. Biķernieku, bet R. Ārums, kuŗa ideja bija Ceļojums pa Latviju un kurš pats to realizēja, būdams tūrisma biroja vadītājs, privātās sarunās ielaidās tikai pēc launaga laika, kad stacijas bija slēgtas un pasažieri gāja rotaļās. V nš atzinīgi izteicās par ekspluatācijas direkcijas darbiniekiem uz līnijām un komerciālos uzņēmumos — ēdienu un dzērienu restorānos. N stacijas pr-ce esot ziņojusi, ka starp pasažieriem bijuši arī daži ārzemnieki, kas nemaz neesot mācējuši latviski.

Latvijas zaķis Klāvs, manīdams, ka viņa vārdu neviens nevarēs uzminēt, ļāvās sevi izlozēt, un kad viņš nonāca laimīgā laimētāja 5 g. vecā Alfrēda Kalniņa rokās, tad citi bērni apskauda ir laimētāju, ir zaķi.

Izziņu biroju vadīja pats draudzes mācītājs, un atzinība pienākas arī viņam, jo visus nozudušos, pasažieŗus beidzot atrada, kā vienu no beidzamiem Juri Augustu, kurš bija izlēcis no pilnā gaitā ejoša vilciena. Viņš pārnāca mājās kājām un tūlīn pieprasīja sākumā apsolītās lētās desiņas.

Diena ātri gāja uz beigām. Visas skaņu plates arī jau bija izspēlētas, un Ivārs Švānfelds, mūzikas direktors, noguris, bet vēl nevienam nenāca prātā iet prom no svētku laukuma, jo vēl varēja nākt kāds pārsteigums. Spīkers gan mudināja par pēdējo naudu nopirkt pēdējās desiņas Rīgas I stacijas bufetē, bet kam gan nauda vairs bija? Vai pēc Latvijas apceļošanas kādam kādreiz bijusi vēl nauda? Labi, ja sveiks un vesels atgriezies vecajā Rīgā! Un ja bija, vai tad siltā vasaras dienā labāk nederēja kausiņš vēsa miestiņa? To arī mūzikas direktors bija uzminējis un uzlaida dziesmu Uz alus mucas pagrabā.

Kad jāšķiras, tad jāšķiras, bet bērni ar baloniem rokās vēl jāuzņem filmā.

„Kur tavs balons?" jautāju Ievai Biķerniecei, kuŗai tukšas rokas.

„Man bija divi, bet abi uzgāja gaisā," viņa atbildēja.

Spiritus Infantis

Augšā: uzvarētāji mērķī šaušanā. Vidū: „Rīgas stacijā", aizmugurē skolotājas I. Strautmane un R. Petere. Apakšā: dzelzceļa zaķi laimēja Alfreds Kalniņš.

un bērni varēja braukt ātrvilcienā uz Cēsīm, Valmieru, Daugavpili, Jelgavu, Liepāju, Kuldīgu, Ventspili un vēl dažām citām pilsētām. Katrā stacijā tūristus sagaidīja skolotāji, kas viņiem pajautāja, ko viņi zina par pilsētu un vēl pārbaudīja speciālos priekšmetos — latviešu valodā, vēsturē, ģeografijā utt. Cēsīs lika skandēt tautas dziesmas, Valmierā pārbaudīja zināšanas mākslas literātūrā, Daugavpilī... Kad ceļotājs beidzot, ar 10 atzīmēm biļetē, atgriezās Rīgā, tad tūrisma veic. birojā tam izsniedza balonu, saldējumu un desiņas par stipri pazeminātu maksu, kādēļ ceļotāju netrūka, un Rīgas stacijas galvenajām kasierim sāka sāpēt galva, bet kādas provinces stacijas dežūrante žēlojās, ka neesot laika ne paēst, jo pasažieri stāvot rindā.

Matēmatikas un prāta asināšanas stacijas priekšnieks ziņoja atklātībai, ka tūristi atbildējuši uz visiem viņa jautājumiem, izņemot vienu: Kā var iedēstīt 10 koku 5 rindās pa 4 katrā rindā? Un viņš izsludināja godalgu — grāmatu. Tad 10 minūšu laikā ienāca 7 pareizas atbildes. Daugavas Vanagi bija uzņēmušies vadīt Mēkrī šaušanas staciju, un šīs organizācijas pr-ks A. Vanags arī apbalvoja uzvarētājus ar grāmatām, tautiskām prievītēm un naudu.

Kamēr bērni ceļoja, jaunieši spēlēja volejbolu un galda tenisu,

Ieejas kartes DV dienām Kanadā: vīru koŗa koncertam š. g. 4. septembrī un teātŗa izrādei Pūķis š. g. 5. sept., iepriekšpārdošanā dabūjamas Toronto: LA redakcijā, 123 Huron St. (dabūjamas arī uz balli) un Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St. Hamiltonā: Kārkliņa pārtikas veikalā, 46 York St. un Zitmaņa juvelieru veikalā, 170 James St. N. ASV: pie A. Lāča kunga, 101 Brigthwater Court, Brooklyn 35 N.Y.

TLB Sestdienas skola gatavojas darbam

Mācību sākums TLB sestdienas skolai 11. septembrī, plkst. 11 no rīta. Jaunu skolēnu uzņemšana 11. septembrī, no pl. 10—11 rītā.

Ar 1954./55. m. g. tiek atvērta pirmskolas klase, kuŗā uzņems skolēnus no 5 gadu vecuma.

PASKAIDROJUMS

Latvijas Amerikā 24. jūlija numurā, ziņojumā par Saulaini, minēts mans vārds ar kļūdainu piekabinājumu.

Nekad neesmu sevi par rakstnieku dēvējis nedz citādi puškojies svešām spalvām.

A. Vilks (Sedasdēls), žurnālists.

A. BĻODNIEKA 65 GADI

Adolfs Bļodnieks 6. augustā atskatās uz 65 mūža gadiem. Viņš ir palicis vienīgais no mūsu politiķiem, kas kādreiz ieņēmuši ministru prezidenta amatu. Tagad Bļodnieks ir Komitejas Latvijas brīvībai loceklis.

Bļodnieks dzimis 1889. g. Tukumā. Studējis Rīgas Politechniskā institūta komercnodaļā. Pirmajā pasaules kaŗā kalpojis aviācijā. Pēc revolūcijas bijis Latviešu kaŗeivju nacionālās savienības Maskavas nodaļas priekšnieks un darbojies plkv. Brieža slepenajā militārajā organizācijā. 1918. g. rudenī ieradās Rīgā, kur organizējis mūsu nacionālās rotas. Kā Tautas Padomes loceklis 1919. g. devās uz Liepāju un pēc 16. aprīļa apvērsuma uzturēja sakarus starp armiju un valdību uz Saratova. Vēlāk bija Satversmes sapulces loceklis. Viņa mūža darbs ir Jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partija, ko viņš vada kopš 1924. g. 1933.-34. g. B. bija ministru prezidents.

PAZIŅOJUMS

Latvijas Amerikā birojā dabūjams Toronto ielu dzelzceļu plāns ar plašiem paskaidrojumiem par braukšanas maršrutiem. Plānus izsūtām arī pa pastu pret 20 c samaksu.

LATVIEŠU JUBILEJAS UN ATCERES AUGUSTĀ

Šī gada augusta pirmajā dienā atcerējāmies, ka pirms 40 gadiem sākās **1. pasaules kaŗš.** 2. aug. pagājā 100 gadu kopš aktiera un lugu autora **Kārļa Brīvnieka** piedzimšanas (miris 1934. g.); 3. aug. 50 gadu piepildīsies sab. darbiniekam agr. **Belizāram Radziņam** (ASV), bet 4. — aktrisei **Hildai Princei** (ASV) būs 40. dzimšanas diena; 5. — 60 g. v. kļūs sabiedrisks darbinieks un architekts doc. **Jānis Rutmanis** (ASV); 6. — paies 50 g. kopš gleznotāja **Artuŗa Baumaņa** nāves; 7. — 100 g. no ievērojamā mācītāja un baznīcas vēsturnieka **Pētera Paukšēna** piedzimšanas; 8. — gleznotājs **Otis Skulme** kļūs 65 g., gleznotājs **Jānis Liepiņš** (abi Ljā) 60 g. vecs un 40 g. sasniegs baletdejotāja **Mirdza Tillaka-Lēmane** (ASV) 9. aug. būs 10 g. kopš Rīgā, kāpjot uz kuģa, lai dotos projām no dzimtenes, mira Latvijas valsts 3. prezidents **Alberts Kviesis**; 11. — 65 g. v. būtu aktieris un humorists **Ludvigs Šantelers-Gailis** (m. 1942.); 12. — 75 g. kopš piedzima rakstnieks **Jūlijs Dievkociņš** (soda ekspedicijas nošauts 1906. g.); 13. — ģeologam prof. **Aleksim Dreimanim** (Kan.) 40 g.; 14. — 80. dzimšanas diena dedzīgajam nacionālās politikas paudējam **Ernestam Rolavam** (krievu policijas un vācu baronu nošauts 1907. g.); 16. — Lāčplēša ordeņa kavalieŗu biedrības pr-kam ģen. **Jēkabam Priedem** (Sav. Valstīs) 80 g.; 17. aug. 70 g. sasniegs politiķis un financists **Voldemārs Bastjānis** Savienotajās Valstīs) un 50 g. grafiķe **Marija Induse-Muceniece** (Zv.). 20. aug. 65 g. veca kļūs komponiste **Paula Līcīte** (Ljā); 23. — paies 75 g. kopš diplomāta **Hermaņa Albāta** (deport. 1941. g. uz Pad. Savienību, kur miris) un Tēvzemes balvas laureāta, komponista **Alfrēda Kalniņa** piedzimšanas (m. 1951. g. Rīgā), kā arī 25 g. no gleznotāja **Jāņa Plases** nāves; 25. — pulkvedim un architektam **Artūram Galindomam** (ASV) 60. g.; 27. — 240 g. kopš piedzima **Vecais Stenders** un 30. augustā 90 g. kopš ievērojamā skatuves mākslinieka **Pētera Ozoliņa** piedzimšanas (m. 1938. g.).

Arv. B.

Igauņu teātŗa fonds

Kanadas igauņi nopietni ķērušies pie sava teātŗa fonda dibināšanas. Ierosinājums nācis no Austrālijas igauņiem, kas iemaksājuši fondā zināmu summu. Organizēšanas darbu tagad uzņēmusies Kanadas igauņu organizācija. Igauņi tāpat kā mēs, izjūt jaunu lugu trūkumu. Fonds dibināts nolūkā izmaksāt prēmijas sacerētām lugām. Paredzams, ka pirmās prēmijas varēs piešķirt jau nākošajos Igaunijas valsts svētkos 1955. g. 24. februārī.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ARĪ LAUKSAIMNIECĪBAI IR LABĀS UN SLIKTĀS PUSES

Ar lielu interesi lasīju K. Sidara rakstus Ciemos pie latviešu farmeriem. Garā ceļoju rakstu autoram līdzi. Saimniekošana laukos bija notēlota viegla un idilliska, tā ka lauku apstākļu nepazinējos var rasties ilūzijas par lauku dzīvi. Līdz šim visā pasaulē vērojama parādība, ka no laukiem cilvēki saplūst pilsētās. Tāpat tas ir arī Kanadā, kur cilvēkus no laukiem pievelk pilsētas dzīve ar lielākām ērtībām un rūpniecības strādnieku algas, tāpat normētais darba laiks un citi apstākļi, kuŗiem lauki vēl netiek līdzi, jo nekur pasaulē lauku dzīves apstākļi pilsētai vēl nav pielīdzināti un neviens nevar pateikt, kā to izdarīt. Valdība gan cenšas piesaistīt immigrantus uz noteiktu laiku pie laukiem, bet pēc līguma notecēšanas tie saplūst pilsētās. Kāpēc gan immigranti paliks laukos, ja Kanadas farmeru dēli tos atstāj?

Lauksaimniecība tomēr dod patstāvību darbā un saimniecisku neatkarību ar nesalīdzināmi mazākiem līdzekļiem kā kāds uzņēmums pilsētā, veselīgus dzīves apstākļus, lētu uzturu, laukos nepazīst bezdarbu. Bet ir arī negātīvās īpašības, jo lauku ienākumi atkarīgi no darba apstākļiem, tirgus konjunktūras, darba spēka un saimnieka prasmes savu farmu vadīt. Smagais un nenormētais darba laiks bieži vien dod mazus ienākumus, trūkst pilsētas dzīves ērtības, izpriecas utt. Rūpniecība vai citas nozares pilsētā vilina ar daudz labāk samaksātu darbu, normēto darba laiku, noteiktiem ienākumiem, ērtībām, bet kā negātīvās īpašības minami neveselīgie darba apstākļi, biežās atlaišanas un jauna darba meklēšanas, ne reti vienmuļš un apnikstošs darbs.

Ko darīt? Vai farmu pirkt vai ne? To neviens nevar pateikt. Tas atkarīgs no katra saimnieciskiem un citiem apstākļiem. Tādēļ arī latv. agronomu biedrība Kanadā nav propagandējusi farmu iegādi, bet izšķiršanos atstājusi katram pašam. Lielai ģimenei, kur tikai viens pelnītājs, noteikti vieglāk eksistēt laukos, bet vajaga būt interesei un lauksaimnieciskām zināšanām. Kas ar mazu kapitālu grib kļūt patstāvīgs, tam var ieteikt lauksaimniecību. Pilsētā iegādātā māja nedod eksistenci, darbs jāmeklē citur. Par naudu, ko maksā pilsētas māja, var nopirkt ļoti labu lauksaimniecību, kas dod dzīvokli un eksistenci. Nav ieteicams uzsākt saimniekošanu trūcīgiem līdzekļiem, jo tad tā ilgi nīkuļo. Ja ir pastāvīgs un puslīdz ienesīgs darbs, tad labāk kādu gadu ilgāk pastrādāt pilsētā un sākt saimniekot ar zināmām kapitāla rezervēm. Ja Kanadā lauksaimniecības ražojumu tirgus būtu regulēts, tad šeit lauksaimniecība būtu „zelta bedre." Nav māksla šeit izaudzēt, bet pārdot!

Starpība starp Latvijas un Kanadas lauku darbiem ir tā, ka šeit ar mēchanizāciju viens cilvēks apstrādā daudz lielāku platību kā Latvijā, apm. 1 pret 4 vai 5. Klavieres spēlēt var pa daļai ekstensīvās saimniecībās. Intensīvās saimniecībās tādām izdarībām laika ir pavisam maz. Ja kāds domā, ka viņš laukos varēs nodarboties ar citu vairāk kā ar pašu lauksaimniecību, neieteicu farmu pirkt un saimniekot. Arī Latvijā bija saimniecības, kur saimnieki spēlēja klavieres, bet tur saimniekam bija vairāk palīgu. Kanadā pašam vien ir jāstrādā...

Agr. A. Vanags

SAGROZĪTI FAKTISKIE APSTĀKĻI

LA 60. n-rā rakstā Kas iegūts J. Pērkons saka: **„Pilnīgi dibināta ir kritika, kas nosoda gļēvulīgo valstsvīru bailīgo un tūļīgo politiku attiecībā pret Pad. Savienību."** Bet tūdaļ arī paskaidro, ka kritikai nav vērtības tāpēc, ka tā nesasniedz valstsvīrus, kuŗiem tā domāta, jo tie latviski nelasot. — Taču arī citas tautas, kuŗu valodu Čērčils un Eizenhauers neprot, tāpat savos laikrakstos viņu politiku kritizē. Vai arī tās rīkojas „aplami"?

Ja ir kāds faktors, kas trimdas saimē varētu radīt bezcerīgu noskaņu, tad tā ir, J. P. vārdiem runājot, gļēvulīgo valstsvīru bailīgā un tūļīgā politika, taču ne jau kritikas. Kritikas, konstatējot valstsvīru kļūdas, saskatot komūnistu īstos nolūkus un apsvērumos paredzot neizbēgamu kaŗu — nevis mazina, bet ar to stiprina trimdinieku cerības.

Nav pamata arī tam J. P. apgalvojumam, ka kritikas pakalpo komūnismam. Gluži otrādi: tās komūnismu sistēmatiski un neatlaidīgi atmasko un pasaules iekarotājiem nepārprotami norāda, ka mūsu vidū tiem nav ko meklēt. Par to labi informētas ir valdību iestādes zemēs, kur dzīvojam, kaut arī attiecīgie ierēdņi latviski neprot. Šīs valdības labi zina, ka kritiskā brīdī visuzticīgākie būs trimdinieki, kuŗu sirdīs kvēlo naida liesmas pret komūnismu.

J. Pērkonam jāatgādina, ka ne jau kritiķi cenšas trimdiniekus pārliecināt par sabiedroto valstsvīru tieksmi sadzīvot ar komūnismu, bet gan paši valstsvīri ar visai pasaulei atklāti izziņotām deklarācijām un attiecīgiem darbiem. Kritiķi konstatē tikai faktus un velk uz papīra konsekvences.

J. Vītols.

DAUGAVAS VANAGI

DV NIAGARAS NODAĻA PĀRKONSTRUĒTA VALDE

Dzīves vietas maiņas dēļ daži DV Niagāras nodaļas valdes locekļi aizgājuši no nodaļas valdes. Sakarā ar to 23. jūlijā notika nodaļas valdes pārkonstruēšanās. Jaunajā valdē pr-dis tagad ir K. Sisenis, pr-ža vietn. J. Celms, sekretārs R. Kalniņš, kasieris A. Bukults, biedrzinis Edm. Ozols, Nodaļas adrese paliek līdzšinējā DV CV priekšsēža vēlēšanām izraudzīta sekojoša vēlēšanu komisija: J. Celms, R. Kalniņš un Edm. Ozols.

ZIEDOJUMS VEĻAS MAŠĪNAI

Zemāk minētās personas, kas strādā kopīgā būvamatnieku grupā „X", atzīst nepieciešamību Bērzaines vajadzībai iegādāt veļas mašīnu un līdz ar to uzaicina pārējos tautiešus ziedot nepieciešamos līdzekļus minētam mērķim.

F. Riegers $0,50, Rudolfs Grava $5.00, P. Balodis $2.00, Juris Kleķeris $5.00, A. Pīpiņš $1.00, Z. Sala $1.00, Pēteris Grava $1.00, Jānis Blosmanis $1.00, R. Ozoliņš $1.00, J. Butkevičs $1.00, H. A. $0.25, R. Putniņš $1.00, J. Znotiņš $1.00. 61 g. v. strādniece 10 c., V. Aniņš 75 c, Krišjānis $1.00 un M. Balduma $2.00.

Latvisks paldies visiem atsaucīgiem ziedotājiem.

Ziedojumus varat sūtīt arī pa pastu, adresējot, 123 Huron St., Toronto, Daugavas Vanagi.

DV Toronto nod.

Pateicamies Kanadas DV par skaisto ierosinājumu ziedot veļas mašīnu invalidiem Bērzainē.

Arī mēs gribam atbalstīt šo skaisto ierosinājumu, ziedojot katrs 1 dolaru.

Jūsu draugi:

Aleksandrs, Ernests, Pēteris, Voldis, Zelma, Marjānis, Oskars, Janka, Nikolajs, Voldemārs un Andrejs

Toronto.

Hamiltonā no Venecuēlas ieradies Dr. J. Grebežs

Jau piecus gadus Venecuēlā pavadījis Dr. Jānis Grebežs, kas uz šo tālo dienvidu zemi devās no Visbadenes, Vācijā, kopā ar vairākiem citiem tautiešiem. Nupat Dr. J. Grebeža ģimene ieradusies Kanadā un apmetusies pie saviem radiniekiem Hamiltonā. Vīzu latviešu ārsts jau saņēmis pirms gada, bet vēl palicis Venecuēlā, lai pavairotu naudas līdzekļus. Venecuēlā mūsu ārsti bez kādām sevišķām formālitātēm strādā savā arofesijā un labi pelna. Arī Dr. J. Grebežs visu laiku strādāja par ārstu un atradies valsts dienestā Valensijā. Pelnījis 2.000 bolivāru (apm. 600 dolaru) pamatalgas mēnesī, saņemot brīvu dzīvokli, auto un visus izdevumus, kas saistījušies ar dzīvokļa uzturēšanu. Ārsta brālis, Stanislavs Grebežs, kas Rīgā bijis ierēdnis, strādā savā arodā Karakasas bankā un palicis Venecuēlā. Kā zināms, Venecuēlā vairākus gadus dzīvo arī žurnālists Aloizs Klišāns ar kundzi - ārsti. Arī Klišāna kundze strādā ārsta darbu, bet pats Klišāns — par viņas šoferi... Abi dzīvo pārticīgu dzīvi. Ārstiem Venecuēlā plašs darba lauks,un viņi ir labi atalgoti. Vispār iecelotājiem ar profesiju Dienvidamerikā labi klājas, tāpat māksliniekiem. Intellektuāļi atrod garīgu darbu, ko šajās zemēs daudz labāk samaksā kā strādnieka un amatnieka darbu. Ir tautieši, kas tomēr nevar samierināties ar tropu klimatu un „mūžīgo pavasari", un tie tad meklē ceļu uz ziemeļiem. To izvēlējies arī Dr. J. Grebežs, lai sāktu izlauzt Kanadas latviešu ārstu ceļu un savu praksi.

KANADĀ

TORONTO

● 8. augustā, plkst. 11 Sidrabenē notiks bērnu sporta svētki. Sacīkstēs notiks sprinta skrējienā, augstlēkšanā, tāllēkšanā, lodes grūšanā, šaušanā un peldēšanā. Uzvarētājiem paredzētas balvas. Bērniem ieeja brīva, vecākiem pret ziedojumiem.

● Pagājušo svētdien notika Sidrabenes nometnes bērnu vecāku kārtējā sanāksme, kuŗu vadīja nometnes atbildīgais pr-ks Roberts Plūme. Sapulce piedalījās arī LSAK priekšsēža biedrs E. Skujiņš un nometnes vadošais personāls. E. Skujiņš sniedza pārskatu par Sidrabenes ienākumiem un izdevumiem. Ienākumu kopsumma, kas sastādās no bērnu iemaksām, 8 dol. par nedēļu, ir 1.372 dolari. Tā kā viss personāls, izņemot saimniecības vadītāju un saimnieci, kas saņem ļoti niecīgu atalgojumu, strādā pilnīgi par brīvu, lielāko izdevumu daļu sastāda par uzturu izdotā summa — 1.217 dol. Algām trīs nedēļu laikā izdoti 161 dol., medikamentiem — 52 dol., bet dažādiem izdevumiem, kā malkas iegādei utt. izdoti 82,27 dol. Izdevumi pārsnieguši ienākumus, bet daļa ir ieguldīta pārtikas rezervē. Summa, ko vecāki maksā par saviem bērniem, ir tik maza, ka no tās pat neatliek nekas inventāra atjaunošanai, un arī šogad iegādātās 15 gultiņas LSAK pirkusi ar saviem līdzekļiem. Pārrunās plašāki pārsprieda kā ēdināšanas, tā arī nometnes kārtības jautājumus. Klātesošie vecāki ar gandarījumu konstatēja,ka virtuve ir ļoti laba un bērni ēdienu devas nav normētas, bet ikviens var ēst tik, cik vēlas. Šinī darbā lielisku prasmi parādījusi saimniecības vadītāja Strauta un saimnieces. Diemžēl, kā tas dažkārt gadās, arī viņām bijis jāiepazīstas ar dažu vecāku pārmetumiem, tomēr vecāku sanāksmēs šiem neapmierinātiem nav laika ierasties un izteikt savus vēlējumus. Sidrabenei šogad nometnes komandantes, pr-ka vietnieces, ārstes S. Treilones personā laimējies atrast izcilu un nesavtīgu darbinieci, kas kopā ar V. Kārkliņu un savām jaunākām darbiniecēm prot tikt galā ar visām grūtībām, jo nometnē šogad ir ļoti daudz nometņotāju bērnu dārza gados. Daļa vecāku ierosināja, ka mazo bērnu vecākiem būtu jāmaksā lielāka nometņošanas nauda, lai to kopšanai varētu algot īpašu personālu. Pašreiz personālam, kas skaitliski ir samērā neliels, ir neiedomājamas grūtības ar mazajiem. Galu galā tomēr vienojās, ka paliks līdzšinējais stāvoklis, bet turpmāk stingri ievēros nometņotāju vecuma robežu. Jāatzīmē, ka daži vecāki bija uzdevuši savus bērnus par vecākiem, nekā tie ir. Nometnē svētdien bija 56 bērni, bet vesela bērnu rinda gaida uz brīvām vietām, lai kaut nedēļu pabūtu latviešu bērnu vidū.

● LKKCK kādā no tuvākām svētdienām nodomājis Sidrabenē noorganizēt dievkalpojumu katoļticīgajiem. Kā zināms, tad Sidrabenē ir diezgan daudz katoļticīgo bērnu, jo nometne, kaut atrodas Sv. Andreja baznīcai piederošā īpašumā, nav konfesionāla rakstura.

● Uzņēmējs, veclatvietis E. Garnejs apsolījis Sidrabenē pārbūvētos tramvaja vagonos iekārtot elektrisko installāciju uz sava rēķina, kas izmaksās virs 100 dolariem.

Beidzot Hydra Sidrabenē pag. nedēļā uzsācis elektrības strāvas pievedarbus. Bet uzņēmējs Porietis savukārt apņēmies visus iekšējās installācijas darbus, lai strāvas pieslēgšana neaizkavētos. Zināmas grūtības un izdevumi tomēr būs jāuzņemas arī pašai Sidrabenei, jo par elektrības stabiem, kas jānovieto territorijā aiz skaitītājiem, ir jāgādā pašiem, un viens stabs maksā ap 18 dolaru. LSAK priekšsēdis R. Plūme apsolīja stabus dot no sava lauku īpašuma par brīvu, Sidrabenei pašai tikai jāorganizē šo stabu transports.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

K. Sidars

CIEMOS PIE DABAS MĪĻOTĀJA LATVIEŠA

KURA „FARMU" KLĀJ 200 ĀKRU LIELS MEŽS

Tautieši, kas par labāku rītdienu cīnās „Latviešu pagastā", savas farmas pirkuši aiz saimnieciskiem apsvērumiem. Gluži citādi ir domājis ošavietis Kārlis Staško, kas pirms trim vasarām nopircis divas farmas gluži pirmatnējā apvidū, turpat 200 jūdzes ziemeļos no Toronto. Abas farmas, katru 100 akru lielu, Staško pircis tikai tādēļ, lai viņa robežas pieietu diviem gleznaiem ezeriem.

Ar pieļauto maksimālo ātrumu auto traucas piecas stundas, kamēr izbeidzas visi braucamie ceļi un priekšā paveras tikai šaura meža taka, kas pāri satrūdējušam koka tiltiņam ved biezoknī. Mūsu Fords pa mežu jau ripojis labu gabalu, bet nu tam jākapitulē dabas pirmatnējības priekšā, kur kāda neredzama roka novilkusi robežu visiem mēchanizētiem satiksmes līdzekļiem. Mēs vienkārši liekam savas ceļa kules plecos un zosu gājienā brienam mežā, auto atstājot savam liktenim. Mums ir uzturs pāris dienām,katram pa gultas segai un dzeramā ūdens pudelei. Smēķus un citus zaļumnieku sīkumus esam iepirkušies tuvākā apdzīvotā vietā — Bankroftā, kur izbeidzas nesen izbūvētais 28. autoceļš; kādā šī ceļa posmā vēl tagad turpinās izbūves darbi un to veicēji, cik vērojams, ir eiropieši - jauniebraucēji. Mūsu ceļa kules top arvien smagākas, un jo tālāk ejam, jo vairāk nospiež plecus, kaut gan nesamo mainām no vienas pleca uz otra un sagausinām soli. Brīžiem meža taka sazarojas un tad ir jāapstājas, lai izpētītu, kurš ceļš ir parelzais. Bet tas nav grūti, jo šādu atzarojumu vietās ieraugam pie bērzu vai kļavu stumbriem piesistu dēlīti ar uzrakstu Z „Staško". Vārds ar neparasto galotni neliekas latviskš, bet tā īpašnieks ir latviskais Kārlis, un tā ir latviešu māja, kuru gribam sasniegt šī šķietami nebeidzamā meža biezoknī.

Mūsu soļus klusina mitrā meža melnzeme, kurā aug papardes un zaķu skābenes. Gar mūsu acīm pirb balto bērzu stumbri, sasvīdušās pieres pa laikam noslauka kāds kupls kļavu zars, un lapu jumts virs mūsu galvām ir tik biezs, ka mēs ejam kā pa šauru alu, kas plelieta ar zaļganu krēslu. Pēkšņi rīta agrumā paveras kāds saules apspīdēts laukums, kurā aug gara, suliga zāle, zied saules sveces un vīgriezes, mirdz balto margrietiņu puduri. Rīts ir kluss, un mēs jaužam tanī jau tālā rudens gurdenumu. Tikai mežā kaut kur zvana, brīžiem skaļāk un tuvāk, brīžiem tālāk un klusāk. Tur ganās govju bars. Tas ir kādas tālas kaimiņfarmas ganāmpulks, kas savvaļā klejo pa mežu, nemeklēdams zemju robežas un īpašumus, par kuŗiem šinī nostūrī lielas intereses nav pat cilvēkiem.

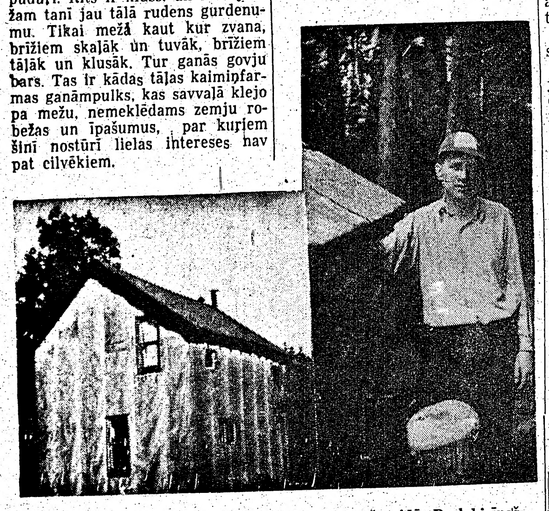

Pa krelsi Kārļa Staško paša celtā māja meža vidū. Pa labi īpašnieks. K. Sidara foto

Mēs noaujam kājas un brienam pa rasaino zāli uz kādas mājas pusi. Tā nav māja, bet augsta dēļu būda, kas starp kuplajiem kokiem paceļas klinšainā pagalmā. Kad kājam uz kalna, soļi zem mūsu kājām dobji dun. Vēl stiprāks kājas piesitiens — jā, tiešām, kalns dun! Tad mēs esam jau gandrīz „skanošā kalna" galā. Otrā pusē, starp koku stumbriem paviz kas spožs — mežezers! Mēs esam galā! Tad noliekam savus nesamos un spēcīgi uzsaucam: „Hallo!" un tāds pats „Hallo!", tikai daudz vājāks, atsaucās no ezera puses... Mājas durvis paveras pavisam viegli, pat bez trokšņa. Vai tiešām šeit nebūtu neviena cilvēka? Mēs esam lielā istabā, vienīgā šinī mājā. Istabas kaktā izdzisis pavards, pie tā kaktā žagaru malka un bērzu tāsis iekuram, turpat plauktā nepieciešamie virtuves trauki — bļodiņas, šķīvji un dažas māla krūzītes, kāds nazis un karotes. Uz pavarda pāris katlu. Tas viss.

Bet nē! Pie sienas karājas ložu šautene, medību josta ar garu nazi pie sāniem un stops ar bultām, kuŗu asie metalla gali tālu redzami pāri rakstainās ādas maksts malai. Pie pretējās sienas makšķernieku piederumi un kāda zemūdens galvas sega ar skatāmo logu. Istabas vidū divpadsmit pēdu garš dēļu galds ar soliem.

Mēs jau rīkojamies uzsākt savu „saimniecību", kad augšstāvā, virs dēļu griestiem, sadzirdami dobji soļi. Kāpņu galā parādās vīrs kailām kājām, un nu mēs uzsaucam drošu latvisku „Labrīt!".

„Labrīt, labrīt!" vīrs atņem un pāris lēcienos ir jau zemē. „Tik agri jau ciemiņi?"

„Vai nav bailes tā visu nakti meža vidū gulēt aiz neaizslēgtām durvīm?"

„Šeit cits neviens nenāk kā latvieši, varbūt no meža iemaldās arī kāds ods, citādi mūs neviens netraucē," saka mājas saimnieks Kārlis Staško, kas jau veselu nedēļu šeit pavada savu vasaras atvaļinājumu.

Mūsu sarunu laikā nu pamodusies visa māja, un pa kāpnēm sāk birt zemē lieli un mazi, jauni un veci, varbūt cilvēku divdesmit. Daži no Toronto un Ošavas šeit ieradušies jau vakar vakarā un savu nogurumu pamētuši augšā, meža mājas kopējā guļamistabā, kas aizņem visu augšas stāvu. Kad vakarā paši tiekam tur aicināti, redzam, ka tiešām viss stāvs aizņemts platām „laulības gultām", kuŗās vajadzības gadījumā uz salmu matračēm var sagulēt pat kādi seši izslāpuši gulētāji katrā, ja ierīkojas gultā šķērsām.

„Tā nu te iet jau trešo vasaru, nav nevienas dienas, kad mājā nebūtu kāds ciemiņš," paskaidro saimnieks. „Dažreiz to sanāk ap piecdesmit kā tas bija šogad Jāņos".

Apbrīnojams ir tas, ka visu mājas „kustāmo inventāru" pats saimnieks iznesis caur mežu pats uz saviem pleciem, jo auto, kā to nupat bijām darījuši arī mēs, jāatstāj tālu prom no mājas — uz pēdējā braucamā „ceļa" meža. Visu to K. Staško, kā viņš pats saka, darījis „sava prieka dēļ", lai ciemiņiem viņa meža mājā būtu patīkami uzturēties. Kā jau par katru idejisku darbu, arī mājas saimnieks saņem tikai pateicību. Viņš saka, ka tas ir daudz, jo daudzi citi, idejisku darbu darīdami, iegūst tikai bārienus un nedraugus.

Sekojot mājas „rīta rituālam", arī mums vispirms jādodas uz ezeru, kur atstājam pagājušās nakts neizgulēto miegu un ceļa putekļus. Nu esam tikpat svaigi kā izgulējušies, vienu nakti mūžībai atņēmuši sev par labu. Un kad atgriežamies no ezera, pa mūsu rasā atstātām pēdām, kas vēl kā tumša švīka aizlokas uz mežu, virzas vēl kāda cita „karavāna" uz mūsu pusi, maizes kurvjus un drēbju saiņus nesdama augstu virs galvām. Pļavas ielejā, mājas priekšā, šī „karavāna" apstājas divu plakātu priekšā ar svaigiem uzrakstiem — „Wet paint!" un „In progress — Workers welcome!" Mēs šīs brīdinātājas zīmes un aicinājumus pirmajā apjukumā nebijām ieraudzījuši un tāpēc pie brokasta galda nosēžoties, savas tikko nomazgātās, kaflās muguras cieši piespiedām svaigi krāsotai mājas sienai, kas arī atradās „in progress". Tagad nu mājas kārtība mums bija zināma, un mums kā vēlamiem strādniekiem jāsāk rīta darbs. Zēni pļavā bija jau salasījuši sienāžu kules ziņu ēsmai, nu visiem makšķeres rokā un uz ezeru!

K. Staško abos ezeros, kas robežojas ar viņa farmu, nolaidis pa pašbūvētai laivai. Pie „Liču ezera" uzcelta arī apaļkoku laivu māja, jo pagājušā ziemā vienu laivu, kas noglabāta dzīvojamā mājā, negaidīti ciemiņi aiznesuši, visu citu mājā atstādami vislabākā kārtībā. Nu laivu māju Staško tur „zem atslēgas". Uz „Liču ezeru" Staško ar dēlu — ģimnazistu caur mežu izcirtuši arī īpašu eju. Lielākais darbs bijis no joti stāvā klinšu kalna izbūvēt kāpnes lejā uz ezera krastu. Galvu reibinošā augstumā paveras skaists skats uz visu plašo ezeru, kas rāmi gul klinšainos krastos, piebārstīts ūdensrozēm. Lēzenajos līčos veldzi var gūt pat peldēt nepratējs, jo vietām ezers tikai lēnām padziļinās, kamēr pie K. Staško īpašuma, krasti ir joti stāvi un ezers ir dziļš. Lai ezerā izpeldētos, jābrauc uz otru krastu, kuŗu iespējams sasniegt tikai laivā. Šeit paveras atkal cita pasaule. Ezera pretējais krasts apaudzis baltiem bērziem, kas zaļo līdz pašai plūdmalei. Bērzu birzī jau saceltas vairākas vasarnieku mājiņas. Daudzas no tām ir aizņemtas. Atrodam arī laivu īrētavu, kuŗas īpašnieks viesus vizina gan motorlaivā, gan izīrē airu laiviņas. Kāds uzņēmīgs cilvēks šeit „taisa naudu." Tas pavedina uz domām, vai „naudu taisīt" nevarētu arī otrajā krastā, kas robežojas ar Staško īpašumu. Varbūt latviešu „meža vīrs" kādreiz konkurēs ar pretēja krasta kaimiņu, bet tagad viņš par to nerunā.

Kad atgriežamies no ezera, mums ir pārdesmit brangu asaru. Caur mežu ejot, pielasīts arī pilns krekls sēņu. Kur lai citur nesam šo reto mantu, ja ne kreklā, kas vasaras saulē un mežā ir gluži lieks apģērba gabals? Nu mums ir divi aizdari reizē — zivis un sēnes. Maizes kulē vēl glabājas arī Toronto mednieku desas. Viss tas, protams, jānotiesā. Vakarā meža mājas priekšā sprēgā bērzu malkas ugunskurs. Mēs čurkstinām uz gariem iesmiem desas, vāram sēņu viru un zivis un ar bažām vērojam, ka līdzpaņemtās proviantā kules plok pavisam lēni. Kāpēc pēdējā ceļa posmā ar tām vajadzēja tik smagi cīnīties? Vai arī pārējā dzīvē mēs dažkārt necīnāmies par daudz?

Kad no meža plavas paceļas balta migla, kuŗu noslāpē nakts tumsa, meža mājas lielajā istabā iedegas dzeltēna eļļas spuldze. Vasarnieki tad sasēstas uz dēļu soliem un klausas akordeona mūziku, kuŗu pārmaiņus spēlē abi Staško — tēvs un dēls. Tā ir mūzikāla ģimene, jo arī meita, kas apmeklē ģimnaziju, mācas klavieru spēli. Nu izraisas dziesmas, kuŗas dzied visa māja. Tā pusnakts pienāk nemanot, un visiem jākāpj mājas otrajā stāvā. Tur nu iekrītam šķērsām platajās „laulības gultās" kā smagi akmeņi, jo vienā dienā ir tik daudz padarīts, kā vēl nekad! Ir zvejots, sēņots, šauts ar bultām un stopu, gan ar mazkalibra ložu šauteni, ēsts un dziedāts. lai otrā dienā visu sāktu atkal no gala.

„Tā te iet cauru vasaru — visās nedēļas nogalēs," saka mājas saimnieks. „Drīzumā celšu otru māju, jo pirmā kļuvusi jau par šauru."

Izrādās, ka Kārlim Staško ir īsts radītāja gars. Viņš paplašinājis ne vien savu meža māju, dēļus atvedot savā smagajā automašīnā no Ošavas un uz saviem pleciem iznesdams caur meža takām, bet izbrīvojis arī savu dzīvojamo māju Ošavā. Mājas sētā uzceltas divi jaunas autogarāžas un plaša mēchaniskā darbnīca, kas pilna mašīnām — virpām, urbjiem, ēveļsoliem dzelzs apstrādāšanai u. t. t. Būvmateriālus pārvedis un izstrādājis no sava farmas meža, kas aizņem visu 200 akru lielo platību. K. Staško pēc amata ir mēchanikis un šo arodu jau strādājis Rīgā, bēgļu gados Vācijā piemācoties vēl pulkstenţaisītāja amatu. Kanadā jau ilgāku laiku strādā „General Electric uzņēmumā Ošavā, bet mājasmāte katru dienu brauc darbā uz Toronto. Staško pāris ar saviem panākumiem var būt apmierināts, jo bez lauku un pilsētas īpašuma dažos gados iegūtas arī trīs automašīnas.

Gandrīz visu namu Ošavā apdzīvo Staško ģimene, izīrējot tikai 1 istabu. Māja gaumīgi iekārtota. Daudz latviešu grāmatu, žurnālu un laikrakstu. Kad mans skats pieveršas klavierēm, mājas tēvs pasmaida un saka: „Jā, nopirkām arī klavieres, jo esmu taču farmeris. Bet klavieres nespēlēju, lai augtu mieži — manā farmā aug tikai mežs!"

„Vai varēsit šo mežu kādreiz saimnieciski izmantot?"

„Esmu to pircis pašu priekam, jo mīlu dabu un klusumu. Pilsētas dzīve pārāk nervoza un nogurdinoša, sevišķi Kanadā. Mežs un ūdeņi dod atpūtu un prieku ne vien pašam, bet arī citiem. Šeit, pilsētā, liekas tāds šaurums, seyišķi, kad atgriežos no meža", nopūšas Kārlis Staško, kas Kanadā paspējis izcirst ne vien jaunas meža takas, bet izlauzis ceļu arī savai dzīvei.

Ar tautiskām dejām televīzijā

Kolorado Springa tautisko deju grupa, kas uzstāsies televīzijā. No kreisās: Alma Rasiņa, Ojārs Ritums, Inese Trumpmane, Arvīds Žīgurs, mūzikālā pavadītāja Nanija Paukule, deju iestudētāja Lidija Ludiņa, Eiženija Grīna, Uldis Žīgurs, Vēsma Žīgure, Arvīds Timermanis.

Nesen pie Kolorādo Springas latviešu biedrības noorganizētā tautisko deju grupa Lidijas Ludiņas vadībā un Nanijas Paukules mūzikālajā pavadījumā paspējusi jau 3 reizes reprezentēties: Latviešu biedrības Vastlāvju vakarā, YMCA's starptautiskā kluba sarīkojumā, izpelnoties vakara dalībnieku atzinību par dejām un apbrīnu par tautiskajiem tērpiem, un draudzes dāmu komitejas vakarā.

9. augustā plkst. 10.15 vakarā tautisko deju grupai lielā diena — uzstāšanās pirmoreiz televīzijā, tāpēc pēdējo mēnešu mēģinājumos grupas dalībnieki ar nopietnību un centību pakļāvušies deju iestudētājas L. Ludiņas stingarjām prasībām, lai ik solis būtu skaists, precīzs un izceltos N. Paukules zīmīgākajos piesitienos. Pusstundu programmai iestudētas 7 dejas: Litenietis, Ačkups, Gailītis, Garais dancis, Šeršdancis, Mugurdancis, Krusta deja. Dažu minūšu starpbrīdī, kamēr dejotāji mazliet atpūtinās kājas, L. Ludiņa informēs skatītājus par latviešu tautiskajām dejām un 4 novadu raksturīgākajiem tērpiem.

E. Z.

LIETUVIEŠU ROSĪBA ČIKĀGĀ

Čikāga ir viens no lielākiem lietuviešu centriem Sav. Valstīs un daudzi „veclietuvieši" ir plaši pazīstami amerikāņu sabiedriski un kultūras darbinieki. Daudzi no viņiem vēl ģimenēs runā leišu valodu, bet daļa, kaut pārgājuši uz angļu valodu, vēl joprojām atbalsta lietuviešu intereses. Savā laikā lietuvieši Čikāgā nodibināja sv. Kazimira akadēmiju un vēl tagad pastāvošo Marijas ģimnaziju, kur visu laiku mācīta un vēl tagad māca leišu valodu. Tas ir pamatoti licis ar immigrantiem palielinātai lietuviešu saimei domāt par iespēju, vai nevarētu panākt leišu valodas mācīšanu vairākās Čikāgas ģimnazijās, ja tanīs organizēti pieteiktos lietuvju jaunatne. Čikāgas Izglītības nozares vadība principā ir pievienojusies šādai iespējai, ja attiecīgā skolā ap 100 skolēnu vēlētos mācīties arī leišu valodu, tad vecākiem būtu jālūdz Skolotāju apvienības pr-ža J. Kavaliuna (pēc uzvārda spriežot lietuvietis), lai skolā mācītu lietuviešu bērniem viņu mātes valodu. Arī vietējais Lietuvas konsuls ir nācis talkā ierosinājuma iedzīvināšanai. Tāpat ir jau atrasti attiecīgi skolotāji, kas šo priekšmetu varētu mācīt. Izdarītā izziņa rāda, ka Čikāgas ģimnazijas apmeklē vismaz 500 lietuviešu meiteņu un zēnu. Lietuviešu centrālā organizācija uzņēmusies iniciātīvu, lai lietuvieši savus bērnus sūtītu vienās un tais pašās skolās, kas dotu iespēju sakomplektēt vienkopus attiecīgo lietuvju skolēnu skaitu un dotu iespēju noorganizēt leišu valodas klases. Lietuviešu prese ir joti optimistiski noskaņota un saka, ka tagad tikai no pašiem lietuviešiem atkarājas, vai tiks izmantota šī iespēja, ko dod izglītības iestādes. Tas, protams, būtu liels ieguvums lietuviešu sabiedrībai un palīdzētu atrisināt daudzas problēmas. Šinīs stundās varētu kaut daļējis pieskarties arī Lietuvas vēsturei un ģeografijai.

Ž. Z.

VAI ATJAUNOŠANĀS ELIKSIRS PALĪDZĒS VECIEM ĻAUDĪM DABŪT DARBU?

Londonā noslēgusies gerontologu konference, kuŗā piedalījās 40 nāciju redzamākie eksperti novecošanās jautājumos. Interesantāko ziņojumu sniedza Dr. Frascini no Milanas, kuŗš jau pie 1300 vecīšiem apturējis novecošanās procesu ar bioloģisku atjaunošanos, injecējot paša atrastu jaunības eleksīru, ko pagatavo no miežiem un jauniem bulļiem. Līdzīgus eksperimentus, bet tikai ar hormonu un tiroida ekstrakta iešļircinājumiem sekmīgi veicis Dr. Kounes no St. Luisas Vašingtonas universitātes. Vecīši šajos eksperimentos uzrādīja fizisku un mentālu atjaunošanos. Mūsu laudis varētu interesētu ASV Novecošanās problēmas komitejas pārstāvja A. Abrāma referāts, kuŗā sakopotas ziņas no visas pasaules, ka visur pastāv liela diskriminācija pret vecu cilvēku nodarbināšanu. ASV pag. gadā vien bijuši vairāk nekā 13 milj. laudis vecāki par 65 g. Vecīšu atstumšana no darba ir sociāli draudīga parādība, kas nes arī tautsaimnieciskus zaudējumus.

kk.

ASV BEZPILOTA BUMBVEŽI VĀCIJĀ

(Kk). Otru bezpilota bumbvedēju eskadriļu, kas tagad vēl Floridā, ASV paredz šoruden nosūtīt uz Vāciju. Bitburgā, Vācijā novietotā ASV eskadriļa drīzumā izšaus savu pirmo no Matadora B-61 vadāmo lidbumbu atomieroču manevros pret iedomājamo sarkano agresoru. Lidbumbas lidtelpa ir ap 600 jūdzes, bet drošības iemeslu dēļ manevros to lidinās uz mazāku attālumu.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI (MICH.)

17. Skrundas gaidu vienības lielā nometne notiks laikā no 20.—23. augustam Camp Anna Berend, Micigēnas ezera krastā. Nometnē pulcēsies gaidas ne tikai no Grand Rapidiem, bet arī Indianapoles, Saginavas un citām vietām. Pagājušā nedēļā Grand Rapidu gaidas trīs dienas nometnoja agr. P. Finartija saimniecībā. Tās vingrinājās āra rotaļās, izveda citas gaidu nodarbības un sarīkoja lielo ugunskuru.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes organizēto bērnu koloniju agr. P. Finartija saimniecībā slēdza 25. jūlijā. Tā ilga divas nedēļas un, pateicoties jaukajiem laika apstākļiem, apzinīgai draudzes vadībai un audzinātājiem nometnē, var atzīt par labi izdevušos. **Bērni mantoja ne tikai stiprinājumu savai latvietībai, bet lauku gaisā arī krietni iedeguši un nostiprinājuši savu veselību.** Lielu pārsteigumu, sevišķi mazākajiem iemītniekiem, sagādāja nometnes beigu posmā rīkotais ugunskurs ar tautas dziesmām un citāda veida priekšnesumiem, kuŗus vadīja agr. A. Cubina. Nometnes slēgšanas gadījumā notika īss svētbrīdis, kuŗu vadīja draudzes mācītājs prāv. J. Ozols. Runāja nometnes vadītāja cand. theol. Vera Fricsone un visiem par pūlēm pateicās arch. J. Leimanis. Kad bija izskanējusi mūsu tautas lūgšana un Latvijas karogs vairs neplīvoja karoga mastā, visi šķīrās, lai redzētos kopā atkal citu gadu.

Plašus skolu jaunatnes svētkus Latviešu biedrības protektorātā Grand Rapidos rīko abas latviešu skolas, visas latviešu draudzes, šo draudžu jaunatnes pulciņi, skauti, gaidas, skolotāju kopa un sporta pulciņš, kas rūpēsies, lai sarīkojums būtu patiesi interesants un labi izdotos. Svētki notiks 15. augustā Amona parkā 9 jūdzes no Grand Rapidiem, braucot pa 50. ceļu. Sākums plkst. 12 dienā, kad paredzēts dievkalpojums, kuŗā piedalīsies abi luterāņu draudžu mācītāji, pēc kam svētku atklāšana. Tālākā svētku gaitā būs dažādas jautras sacensības, darbosies vairāki stendi, notiks sporta spēles, sagādājot pārsteigumus mazajiem un lielajiem. Rīkotāji cer, ka ieradīsies tautieši un jaunatne arī no citiem latviešu centriem Grand Rapidu apkaimē.

Grand Rapidu Latviešu biedrība vienā no savām pēdējām valdes sēdēm pārrunājusi un apsvērusi, ka visiem iespējamiem līdzekļiem būtu sekmējama un atbalstāma mūsu tautiešu iecelošana no Vācijas ASV, gādājot līdzekļus un aicinot ikvienu sekmēt Amerikas latviešu apvienības darbību šinī virzienā. Biedrības valdes apkārrakstā starp citu norādīts, ka pateicoties svešu laužu gādībai un palīdzībai mēs sasniedzām šo zemi un zināmā mērā esam parādnieki un kaut maza daļa no šī parāda jāmēģina atdot, ziedojot ALAs iecelošanas fondam. Ziedojumus pieņem Latviešu biedrībā ik dienas līdz 10. augustam no plkst. 7—9 vakarā. Kāda būs tautiešu atsaucība šim pasākumam, to rādīs nākotne. Dažs gudri spriedelē, ka palīdzēs individuāli. Akcijas noslēgumā varēs spriest par mūsu morālo stāju un vērtēt kādus upurus mēs vēl esam spējīgi nest savu līdztautiešu labā.

V. Z.

— Neaizej, man ar tevi steidzīgi jārunā!

— Labprāt. Bet tad, ja vēl atgriezīšos no nervu klīnikas.

NODEVĒJA VIŠINSKA MISIJA LATVIJĀ

PIRMS 14 GADIEM TERRORĀ VĒLĒJĀM LATVIJAS KAPRAČUS

I.

1940. g. 20. jūnijā valsts prezidenta K. Ulmaņa izsludinātais, sarkanarmijas durkļu atbalstā Višinska sastādītais un Kremļa apstiprinātais Latvijas „ministru kabinets" sanāca uz savu pirmo sēdi 21. jūnijā. Tanī pašā dienā valdības nama priekšā sadzītai iestāžu un rūpnīcu algotu darbinieku „manifestācijai" jaunais „ministru prezidents" prof. Kirchenšteins nolasīja savas lejļu valdības deklarāciju, kuŗā bija runa par Latvijas valsts neatkarības drošību un valsts satversmes spēkā esmi. „Tautas valdība" jau pēc 2 nedēļām „noléma" (tā bija noteikusi Padomju sūtniecība Rīgā un tai pašā laikā arī sūtniecības Tallinā un Kaunā) 10 dienu laikā sarīkot Saeimas vēlēšanas. Tagad tautai, „pēc sešiem beztiesīguma un apspiestības gadiem" (1934. g. 15. maijs — 1940. g. 17. jūnijs) bija dota tiesība vēlēt savus likumdevējus. Par zīmi, ka šo Maskavas pavēli tauta „spontāni apsveic," nākošajā dienā, 5. jūlijā, darbus izbeidza ātrāk, lai atkal izietu ielās „pateicības manifestācijās." Modrības iemidzināšanai kompartija uzdeva gājienā blakus sarkaniem karogiem vēl nest arī Latvijas krāsas. (Mēnesi vēlāk skolniekus, kuŗi spītīgi valkāja paslēptus zem savu svārku atlokiem sarkanbaltsarkanos vairodziņus, jau tvarstīja čeka). Kaŗavīri šajā gājienā piedalījās parādes tērpos, greznojušies ordeņiem, kas iegūti tēvzemes brīvības cīņās pret ienīstiem boļševikiem.

NODEVĒJI RĪKOJAS

Rīgā 5. jūlijā „manifestantus" dzina uz Padomju sūtniecības namu Antonijas ielā sveikt savus brīvības nožņaudzējus un važas kalējus un pateikties, ka „pēc apspiestības un beztiesīguma gadiem" varēs padomju durkļu un čekas naganu stumdīti vēlēt komkandidātus" Saeimai." No sūtniecības balkona pūli uzrunāja PSRS sevišķais pilnvarotais Latvijā Andrejs Višinskis, zīmīgi teikdams: „Mēs nospraužam jaunus ceļus arī citām tautām, pirmā kārtā draudzīgām, kuŗu vidū vienu no pirmajām vietām ieņem latvieši!" Un patiesi, pēc Baltijas valstu aprīšanas, sarkanais lācis iemina „jaunos ceļus" turpat pusei no Eiropas zemēm, un komūnistu agresija pasaulē vēl šodien nav beigusies. 1940. g. jūlijā izdarības Latvijā un mūsu kaimiņos, komūnistiem nebija tikai šo valstu sovjetizēšana vien, bet arī vērtīgs eksperiments paņēmieniem, kādiem iespējams visīsākā laikā ar efektīgāko rezultātu pārvērst brīvas tautas paklausīgos padomju vergos. 5. jūlijā „manifestāntu.. uzrunas tekstā Višinskis ar gudru ziņu bija atļāvis min. prez. Kirchenšteinam noblēt šādus melus: „Mūsu valsts neatkarība un brīvība ir, būs un paliks! Mēs ticam PSRS augstākā vadoņa Staļina solījumam, ka Latvijas patstāvību nodrošina abpusēji nolīgtais draudzības un palīdzības līgums."

DEMOKRATISKAIS BLOKS

„Tautas valdība" vēlēšanas noteica uz 14. — 15. jūliju. „Divainā kārtā" tieši tanīs pašās dienās parlamenta „vēlēšanas" jaunās padomju valdības bija noteikušas arī Igaunijā un Lietuvā. Sovjetizēšanas eksperimentu ar Baltijas tautām Kremlis izdarīja pēc vienas un tās pašas piegrieztnes vienā un tanī pašā laikā.

Kandidātu saraksti jaunās „Saeimas" vēlēšanām bija iesniedzami vēlēšanu komisijai ar 100 pilsoņu parakstiem līdz 10. jūlijam. Tauta noticēja brīvo vēlēšanu iespējamībai un jūsmīgi uzņēma šparnoto ziņu, ka arī pilsonība organizē savu apvienoto pretsarakstu ar Demokratiskā bloka nosaukumu. Sarakstā bija ģen. Balodis, agr. Hugo Celmiņš, Dr. Pauls Kalniņš, adv. Breikšs, notārs, Juraševskis, adv. P. Berģis, prof. K. Čakste, adv. Holcmanis, bij. ministru prezidents A. Bļodnieks u. d. c. populāri politiski un atklātības darbinieki. Pilsoņu saraksts izies vēlēšanās ar mudi: „Par brīvu un neatkarīgu Latviju!" un latviešu tautai būs vienreizēja izdevība parādīt okupantiem, ka tautas griba nav ar viņiem.

Komūnistu organizētais saraksts 14. jūlija vēlēšanās kaunīgi slēpa savu īsto seju zem „Latvijas darbaļaužu bloka" nosaukuma (vēlākās vēlēšanās tas pārvērtās par Komūnistu un bezpartējisko bloku, kāds nosaukums ir viegājam kandidātu sarakstam visās padomju zemēs).

Pilsoņu saraksta organizētāju pirmās apspriedes notika pie enerģiskā iniciātora zv. adv. Ķeniņa, kuŗš bija Višinska studiju biedrs, tātad persona, kuŗa, grūtību gadījumā, varēja piekļūt pie paša visuvarenā Kremļa emisāra.

ADV. ĶENIŅŠ PIE VIŠINSKA

Kaut gan mūsu Saeimas priekšsēdis Dr. P. Kalniņš zināja stāstīt, ka Višinskis uzdevis kompartijai gādāt, lai 14.-15. jūlija vēlēšanās citu nekādu sarakstu nebūtu, Demokratiskā bloka saraksta organizētāju vairākums neticēja šādai nedemokratiskai izrīcībai un pievienojās bij. ministru prezidenta un sūtņa Vācijā agr. Hugo Celmiņa priekšlikumam pilsoņiem iziet vēlēšanās ar savu vienotu sarakstu, pieņemt sadarbību ar okupantiem un prasīt no tiem iespējamāko Latvijas neatkarību un patstāvību. Protestēt, ka jaunais vēlēšanu likums bija grozīts pretēji Satversmes 77. pantam, nebija laika. Demokratiskā bloka vēlēšanu platformu un uzsaukumu tautai izstrādāja vēlēšanu komisija, kuŗā aktīvākie bija juristi V. Zamuels, P. Berģis, A. Ķeniņš un J. Breikšs, agr. H. Celmiņš, jaunsaimnieku līderis A. Bļodnieks u. c. Nepieciešamie 100 paraksti pilsoņu sarakstam grūtības neradīja. Kā pirmie parakstījās adv. Ķeniņš, agr. H. Celmiņš, Kārlis Skalbe, adv. P. Berģis, ģenerālis J. Balodis, prof. K. Čakste, senātors M. Čakste, senātors V. Zāmuels, adv. J. Breikšs, Bloka izstrādāto vēlēšanu platformu krieviski pārtulkoja Hugo Celmiņš, bet adv. Ķeniņš to personiski aiznesa uz Padomju sūtniecību, kur satikās ar Latvijas sovjetizēšanas lielrežisoru Višinski, to šķi iepazīstinot ar pilsoņu bloka deklarācijām. Kremļa varenais, uzmanīgi noklausijies pilsoņu iecerēto politisko darbību un apjautājies par bloka izvirzītiem kandidātiem vēlēšanās, jūdaiski spieda Ķeniņam roku un liekulīgi novēlēja viņam personiski un visiem Demokratiskā bloka līdzstrādniekiem „vislabākās sekmes". Ķeniņš priecīgi devās pie saviem domu biedriem ziņot, ka viss vislabākā kārtībā. Bet viņš vēl bija Antonijas ielā, kad Višinskis jau visā bardzībā iedarbināja savu aparātu un uzdeva gādāt, lai tāda pilsoņu saraksta vēlēšanās nebūtu. Višinskis, kuŗš reiz bija mazinieks un Krievijas revolūcijas pirmajās dienās sīvs komūnistu pretinieks, bija kļuvis par Kremļa lieinkvizītoru un bezkompromisa Ļeņina skolnieku. Bet Ļenins taču bija deklarējis, ka arī viņš pilnīgi piekrītot koalicijas politikai, bet ar noteikumu, ka pie varas ir tikai komūnisti, bet visas pārējās partijas — cietumā!

Pilsoņi šo mācību bija vientiesīgi piemirsuši.

Ar parakstu „Demokratisko latviešu vēlētāju Saeimas vēlēšanu komisija" Pīpiņa spiestuvē bloks iespieda uzsaukumu: „Pārdzīvojamais laiks ir ārkārtīgi nopietns. Vēlēšanās izšķirsies mūsu likteņis uz ilgiem laikiem. Katram jāsaprot, ka šo likteni nedrīkst izšķirt nejaušība, kūtrība vai pat bailība. Mēs griežāmies pie visiem krietnajiem mūsu valsts pilsoņiem un sakām: „Mēs gribam saglabāt brīvo un neatkarīgo Latviju, mēs to negribam zaudēt. Tādēļ mēs izejam Saeimas vēlēšanās 14./15. jūlijā ar savu vienotu kandidātu sarakstu ar šādu vēlēšanu platformu:

(Nobeigums 4. lpp.)

CEĻA VĀRDI

Īsi apciemojumi rada ilgus draugus. H. Smiss

o

Lūk, tur iet ļaudis: man jāpasteidzas, lai spētu viņiem sekot, jo es esmu viņu vadonis. Mahatma Gandijs

o

Cilvēki, kas allaž cieš neveiksmes, iedalāmi divi grupās: tie, kas domā un nekad nedara, un tie, kas dara, nekad nedomādami.

Džons Č. Seleks

o

Ikreiz, kad man rodas sajūta, ka savā vietā esmu neaizstājams, es vēlreiz paskatos uz vecajiem segliem, kas pakārti garāžā.

Dž. Kleitons

LAIMĪGĀKĀ MĀJA HOLIVŪDĀ

Dziedonis Mario Lanza savā ikdienā

Liekas, nebūs tāda cilvēka šinī kontinentā, kas nebūtu dzirdējis Mario Lanzas vārdu un ne tikai viņa vārdu, bet arī pašu dziedoni dziedam. Par Lanzas dzīvi vispār rakstīts ļoti daudz, bet žurnālistiem līdz šai dienai vēl nav pietrūcis vielas un, liekas, arī uz priekšu tās netrūks. Mario Lanza, pēc tautības italietis, kas tagad ir izvirzījies Sav. Valstīs par vienu no ievērojamākajiem dziedoņiem, dziedoņa karjēru sācis tikai priekš desmit gadiem. Tagad Mario, kā viņu sauc tuvākie draudi, dzīvo Holivūdā greznā divstāvu namā resp. Bel Air pilī, lielceļa malā, kalna nogāzē. Pirms ierašanās greznajā Bel Air pilī Lanza bija dzīvojis jau piecās citās mājās, bet ne arvienu no šīm nebija apmierināts. Tā kā dziedonim nebija mājas Holivudā, kas viņam būtu pa prātam, viņš lika pēc „savas architektūras" uzcelt tagadējo Bel Air pili ar 14 istabām, ieskaitot 50 reiz 40 pēdu lielo koncertzāli. Šī pils Lanzam izmaksāja 250.000 dolaru. Dziedonis savu balsi skolo dienā trīs stundas, parasti no 1 — 4 pēcpusdienā. Daudzi, kas brauca pa lielceļu, izdirduši Lanzu dziedam, apstājās un klausījās. Policistiem šie brīvklausītāji sagādāja lielas galvas sāpes, jo viņi paralizēja gandrīz visu satiksmi. Kad Mario ierauga, ka iela ir atkal pilna ar mašīnām, viņš dziedāšanu pārtrauc, nāk no savas pils laukā un smaidīdams aicina visus bez izņēmuma iekšā. Mario Lanzam ir divi lieli skapji, pilni ar paša iedziedātām skaņu platēm, un tās tad arī ir pirmās, ko maestro saviem ciemiņiem ceļ priekšā. Kamēr skaņu plates spēlē, pats dziedonis sēd kādā zāles stūrī un vēro ciemiņu izturēšanos. Ja kāds pa dziedāšanas laiku sarunājas, mākslinieks noskaišas un uziet otrā stāvā. Pēc maza brīža viņš jau ir atkal atpakaļ. Ja kāds no publikas vēlas dzirdēt pašu dziedam, viņš arī nemaz nekautrējas, un ko publika vēlas, to viņš arī dzied. Bieži šie koncerti ieilgst pat līdz vēlam vakaram. Lanzam ir televizijas aparāts, bet dziedonis par „kino mājā" nav visai sajūsmināts. Tomēr laikam vislielāko ievērību pelna Mario Lanzas kāda mēbele — gulta. Nevienam Holivūdā vēl nav tik lielas gultas kā Lanzam. Tā viņam izmaksājusi 1.800 dolaru. Reiz Lanzam par godu tika sarīkotas viesības. Viņa kundze Betija šim gadījumam bija nopirkusi jaunākās modes vakara tērpu. Viesi apbrīnoja Betijas vakara tērpu, bet tam, kam bija šis vakars sarīkots, nepievērsa nekādu uzmanību. Lanza nenocietties un teicis: „Tātad šis vakars nav vis domāts man, bet manas sievas tērpam." Mario Lanzam ļoti patīk, ka viņu visi ievēro, izsaka komplimentus utt.

Kad Lanza redzēja, ka no ciemiņiem nekādi nevarēs atkauties, un arī brīvklausītāju skaits laukā uz lielceļa arvien auga, tad dziedonis savā studijā lika iebūvēt „glāžu vārtus." Tikko ārā pamanīja klausītājus, Mario dziedāšanu pārtrauca. Žurnālistiem viņš izteicās: „Tas bija pirmais pārkārtojums manā mājā." Betijai paiet daudz laika ar bērniem. Reiz Lanzam bija trīs kalpones, bet tagad vairs tikai viena. Namamāte parasti sēž pie liela galda un kalponei dod norādījumus pa telefonu. Ar visu Lanzas šinī mājā ir apmierināti, ieskaitot Kadilaku, izņemot to, ka nav iespējams uzņemt vairāk par 200 viesu. Daudzi, kas redzējuši viņa māju, to nosaukuši par vislaimīgāko māju visā Holivudā. Šai namā greznība māj pretim uz katra soļa. Lanza bieži skaišas uz filmu producentiem, jo viņam ieteic pārāk daudz neēst: filmās resnīši labi neizskatoties. Dziedonim apetīts ir lielisks, tāpēc par badošanos viņš negrib ne dzirdēt. Reiz kādās brokastīs viņš apēdis 12 novārītu olu, bez tam labu porciju maizīšu un padzeramā. „Mūsdienu Karūzo," kā Lanzu nodēvējuši jau daži amerikāņu žurnāli, filmu sabiedrībām dažkārt sagādājis zaudējumus miljonos. Dažas filmu sabiedrības Lanzu iesūdzēja tiesā par nodarītajiem zaudējumiem, bet kad Mario teica, ka viņš ir atkal ar mieru dziedāt, tad arī visas tiesu prāvas izčibēja.

Kādas Mario Lanzam attiecsmes ar žurnālisitem? Tas ir jautājums, uz kuru grūti atbildēt. Reizēm viņš ar žurnālistiem ir laipns, bet reizēm tos neieredz ne acu galā. Čikāgā viņa vecākiem ir savs augļu veikals. Žurnālisti nāca pie Lanzas vecākiem augļus iepirkties un reizē arī iztaujāja vecīšus par sava dēla dzīvi. Vecāki, būdami lepni uz sava dēla panākumiem, arī visu stāstīja tik laukā un, ja vajadzēja, vēl pielika pat šo to klāt no savas puses. Slavenais dziedonis Holivudā brīnījās, kur tādas ziņas par viņu ņemtas. Kad viņš uzzināja, ka tās nāk no Čikāgas, viņš saviem vecākiem aizrādīja, lai pircējiem neko par viņu nestāsta. Tad „pircēju" skaits stipri saruka.

Interesanti atzīmēt, ka dziedonis izrāda ļoti mazu interesi par filmām „bet sirdi vistuvākā viņam ir opera. Dziedonis pats izsakās, ka kulmināciju dziedāšanā viņam varbūt izdosies sasniegt 8 gados. Lanza iecerējis doties uz Itāliju, lai dziedāšanā papildinātos pie italiešu mūzikas profesoriem un tad — nodotos tikai operai.

A. K.

AUGSTVĒRTĪGS PROMENĀDES KONCERTS AR DIRIĢENTU Dr. HEINCU UNGERU

NĀKOŠĀ KONCERTA DZIEDĀS SKOLOTĀJU KORIS

Kā viens no visievērojamākiem vasaras koncertiem šinī sezonā ir jāuzskata pagājušās ceturtdienas promenādes koncerts ar vācu diriģenta Dr. Heinca Ungera un kanadiešu pianistes Marijas Saim (Mary Syme) piedalīšanos. Šis koncerts pulcināja 1700 klausītāju. Kā pirmo darbu šinī vakarā Ungers diriģēja Vēbera uvertīru. Abu Hassan, pēc kam visai grūts uzdevums bija veicams pianistei, uzpemoties pagrūto Mendelsona koncertu No. 1 G minorā klavierēm un orķestrim. Toronto simfoniskais orķestris šoreiz spēlēja labāk kā citām reizēm. Vāgnera Rienci uvertīru un Lista Ungāru rapsodiju No. 1. Ungers diriģēja ar tādu aizrautību un entuziasmu, ka jāšaubās, vai vēl kāds cits diriģents Kanadā spētu tik spilgtā aspektā klausītājiem pasniegt šos abus darbus. Tomēr jāmin kāda slikta kanadiešu koncertgājēju ieraša — aplaudēt kādam darbam, pirms tas ir noslēdzies. Ir bieži promenādes koncertos gadījumi, kad diriģentam vēl atlikušas dažas taktis līdz beigām, orķestris spēlē, bet publika jau sajūsmā plaukšķina rokas un sauc pēc piedevām. Vakara programmas otrā daļā pianiste Saima spēlēja Smetana polku F mažorā, Šopēna etīdi Nr. 1, Op. 25 un Skerco minorā, Opus 39. Kā tehnikas, tā virtuozitātes ziņā ar abiem Šopēna darbiem pianiste izpelnījās visu klausītāju nedalītu atzinību. Koncertā bija redzami arī daudzi mūsu tautieši — klasiskās mūzikas cienītāji. Nākošajā promenādes koncertā dziedās Ontario skolotāju koris.

A. K.

IGAUŅU INŽENIERIS — KOREJAS JAUNUZBŪVES DARBĀ

Pēc viena mēneša uzturēšanās Korejā, igauņu inženieris Augusts Komendants atgriezies Ņujorkā. Komendants bija aicinātš uz Koreju kā padomdevējs jaunuzbūves jautājumos. Viņš ir trīs reizes ticies ar Korejas prezidentu Singmani Rī un iesniedzis tam savu jaunuzbūves projektu. Bez tam K. uzstājies ar priekšlasījumiem Seulas universitātē un Korejas inženieru biedrībā. Komendants celojis uz Koreju caur Japānu ar Igaunijas pasi, abās valstīs viņa pase atzīta.

ASV Komendants ieradies kā DP un īsā laikā ieguvis Amerikā vispārēju ievērību kā speciālists betonēšanas darbos. Viņš ASV izdevis šinī jautājumā grāmatu, kas jau iznākusi piecos izdevumos.

NODEVĒJA VIŠINSKA MISIJA...

(Pārnesums no 3 lpp.)

Brīva, neatkarīga, demokratiska Latvija. Privātīpašuma un privātā rosības uzturēšana un sargāšana, ierobežojot kā vienu, tā otru, ja to prasa valsts intereses un tautas labklājība. Latviešu nacionālās kultūras izkopšana, darot to pieejamu ikvienam Latvijas republikas pilsonim. Latvijas valsts dzīves izveidošana uz stingriem tiesiskiem pamatiem, nodrošinot ikvienam viņa personas un mantas neaizskaramību un demokratiskās brīvības.

Vēlētāji! Mums nav bijis daudz laika. Pilnīgus mūsu kandidātu sarakstus mēs jums izziņosim papildus. Mūsu sarakstos kandidēs arī Atis Ķeniņš, ģenerālis Jānis Balodis, Voldemārs Zāmuels, Kārlis Skalbe, Hugo Celmiņš, Pēteris Berģis. Mēs aicinām jūs balsot par mūsu sarakstu dziļā un nopietnā apziņā, ka pārdzīvojamais laiks šādu rīcību no mums pavēloši prasa. Mūsu valsts un mūsu pašu likteņi prasa izšķiršanos!"

Nebija šaubu, ka aizklātās vēlēšanās uzvarētu pilsoņu Demokratiskais bloks un padomju sūtniecības inspirētais Darba ļaužu bloks piedzīvos smagu sakāvi. Bet jau 8. jūlijā ar „ministru" V. Lāča un V. Latkovska parakstiem tika izdots rīkojums par bīstamā pilsoniskā bloka saraksta vēlēšanu kampaņas pārtraukšanu, konfiscējot uzsaukumus un vēlēšanu materiālus, kam sekoja vēlēšanu biroja Kalķu ielā 1 ielenkšana, darbinieku un apmeklētāju aizturēšana un bloka kandidātu, kā „tautas ienaidnieku" un „tautas kaitnieku," iebiedēšana, klaušināšana un apcietināšana. Līme uz pilsoņu bloka uzsaukumiem vēl nebija noņuvusi, kad tos jau kasīja nost PD — tautas miliči. Radiofonā un komūnistu sapulcēs vēl ilgi ķengāja pilsoņu bloka vēlēšanu grupas locekļus par „fašistiskiem tautas vienības jaucējiem," kuru rīcība sodāma. Zemkopības ministrs J. Vanags pa radio bargi draudēja: „Latvijas proletāriāts un darba zemniecība saslēgušies nesalaužamā lokā. Šo loku mēģina lauzt un dragāt gāztās un padzītās kliķes dienderi un algotņi. Šie tumsoņas, uzurpātori un tautas atkritumi vēl nav galīgi satriekti un i z n ī c i n ā t i!"

K. Ksa

Jānis Veselis

BĒGŠANA SVEŠUMĀ

IZVILKUMI NO DIENAS GRĀMATAS

IV

17./18. IX. Jauna mēness naktī gulēju Rīgas dzīvoklī. Biju jau aizmidzis, kad ap 22.30 sākās briesmīgākais gaisa uzbrukums, kādu Rīga jebkad piedzīvojusi. Smagi sprādzieni dienvidaustrumos mani uzmodināja. Pavilku aptumšošanas aizkaru uz augšu, neiedegdams uguni. Pāri Rīgai uz dzelzceļa stigas pusi karājās baigi sarkani, lēni stāvoši raķešu gaismekļi, liedami savu spokaino spīdumu arī manā dzīvoklī. Sprādziens sekoja sprādzienam. Šāva zenītartilerija. Augšā krustojās starmetēju platās strēles. Tās satvēra kādu ienaidnieka bumbvedēju un nelaida vairs vaļā. Tas spļāva dzerkstelu svītras uz visām pusēm, lai maldinātu flakus, taču nekas nelīdzēja. Staru zobeņos tas izvirzījās tieši virs manas mājas. Sprāga visapkārt. Spokainā gaisma spīdēja, te apdzisdama, te atkal izmetama. Tikai pulksten 0 trauksmi atsauca, un es iemigu. Redzēju sapni. Bija slēptuves mežā, dīvainas, lielas, tumšas barakas. Vācieši mūs, bēgļus, dzina projām uz citu vietu, jo nupat sākšoties viņu uzbrukums krieviem. Kādā barakā bija sakrauti savādi, plakani, no skangaļiem un papīra taisīti saiņi. Gribēju zināt, kas tajos; tajos esot jaunais ierocis — kāda viela vai pulveris, kas, izkaisīts vai aizdedzināts pār pretinieka atrašanās vietām, radot gāzi, kurā cilvēki neapturami aizmiegot cietā bezsamaņā uz 6—7 brīžiem.

Tai laikā ar viņiem varot darīt, ko grib: apkaut, atbrunot un saņemt gūstā. Šo ieroci vācieši patlaban laidīšot darbā, un tāpēc mums jāpaejot tālāk no frontes. Dažos iecirkņos tas jau pielietots ar labiem panākumiem. Pretinieka frontē radušies lieli tukšumi. Vakarā ap 9 bija vieglāks uzbrukums, jo lija, un krievi nevarēja attikties.

19. IX. Aizbraucu uz Pārdaugavu, kur bija vieglāka trauksme. Diena atkal skaidra un silta. Atpakaļ ejot, iegriezos pie Cedriņa un paņēmu apliecību. Viņš lasīja ārzemēs izdotu žurnālu Latvija, no kā vienu numuru jūrnieki atveduši. Tur bija lasāms, ka mūsu sūtņi un dipl. pārstāvji darbojoties Anglijā (Zariņš), Amerikā (Bīlmanis), Dienvidamerikā (Oliņš, Bite), Zviedrijā (Salnais), Šveicē (Valters). Pēdējās sūtniecības likvidētas šo valstu neitrālitātes dēļ. Sūtņi izdevuši arī savas runas, gan diezgan fražainas, tomēr svarīgākais uzsvērts: mēs negribam pie krieviem. Bet vācieši atstāj mūs un atkāpjas krievu spiediena priekšā arvien vairāk, viņi pat bēg, lai gan ziņo par sīvām kaujām... Uzlidoja krievi. Bumbas sprāga visās malās. Zenītartilerija svilpojoši dārdēja.

20. IX. Ap manu māju Nordeķos izsprāga logi no gaisa spiediena. Dega un sprāga benzīna tvertnes Matīsa kapos vēl ilgi pēc tam, kad trauksme bija atsaukta. Vācieši atstāj Igauniju, atstāj Vidzemi, atstāj Latviju.

21. IX. Atkal saulaina diena kā par spīti. Krievu izlūki griežas gaisos. Vācu lidmašīnas pilnīgi pazudušas.

22. IX. Rīgas pēdējās dienas un stundas pienākušas. Vakar kauja notikusi pie Katlakalna un Bišumuižas. Šo nakti gulēju Nordeķos. Bija divas trauksmes, tomēr bumbošana mazāka. Gājām visi pagrabā. Rindiņā kartupeļu arodā gulēja visi trīs bērni. Bija tumsa. Murgaina bezmiega nakts. Vācieši visu nakti brauca pa šoseju uz jūrmalu. Tā pati bezcerīgā bēgšanas aina kā Mēmelē. Vakar Knuts ar Cīruli pie Elgas dzēra, dzērumā gribēja aizmirst īstenību. Prāts drūms.

Briesmīgi neatlaidīga un tuva dunoņa.

23. IX. Nakts Nordeķos. Smags uzlidojums. Visi bijām pagrabā. Sabraukuši bēgļi no Ilūkstes apriņķa. Nokāva govi mūsu dārzā. Rudens ceturksnis sākas. Nepārtraukta vācu bēgšana cauri Rīgai uz Vāciju. Tallinā jau krievi. Dunoņa šodien uz Baldoni vājāka. 30 krievu tanki esot vakar izrāvušies līdz Katlakalnam. Vācu lidmašīnas atkal rosīgākas. Satikos ar Bīni, Mauriņu un Rich. Rudzīti. Pēdējais tic savai sirdij un humānismam.

24. IX. Nakti nebija uzlidojuma, un tā pagāja mierīgi, tikai vācieši visu nakti brauca bēgdami. Krievi jau ieņēmuši Valmieru. Sapnī redzēju lazdas ar gataviem riekstu čemiem; tās it kā bija Bisenieku dārzā.

Fronte pa kluso nakti pienākusi pavisam klāt, un pēkšņs šāviņu brāziens satricināja mūsu mājas logus. Vācieši no Tammes muižas bēguši kā traki.

25. IX. Vakar biju arī Rīgā. Satiku Knutu Lesiņu. Biju pie Strauta, kas pārlauztām gājām slimnīcā gul. Bezgala skumji. Vācieši visu dienu bēga, tāpat šonakt un šorīt. Nakts pagāja mierīgi, bez bumbošanas un šaušanas. Lielā atkāpšanās diena. Tramvaji neiet. Bēg tikai vācu armija. Zirdzinieki, kājnieki, kaujas rati.

26. IX. Pārnācu Rīgas dzīvoklī un gulēju tur pa nakti. No vakara līja, un laikam tādēļ nakts pagāja mierīgi, bez bumbošanas. Vācieši atkāpjas.

27. IX. Vācieši bēg joprojām dienu un nakti. Arī pār mani savelkas draudīgi mākoņi. Jāiet projām.

28. IX. Vāciešu bēgšana neapstājas. Rīgu atstās.

29. IX. Vācieši jau gandrīz visi atkāpušies. Rīgai pēdējās dienas pienākušas. Arī man ir vakars. Atstāju Rīgas dzīvokli. Ielās visi dodas projām. Nakti bija trauksme, bet ne uzlidojums. Nekas jauks un atpestošs nerādās.

30. IX. Pēdējo nakti gulēju mājā. Šodien jābrauc uz Vāciju. Sirds smaga un bezcerīga. Pulksten 9 atvadījos no bērniem. Asaras bira, bet bērni vēl nesaprata šķiršanās smagumu. Mirdza pavadrīja uz kuģi. Braucām ar Ilģuciema tvaikoni. Kuģis „Steinberg", kas mani aizvedīs, stāvēja Muitas dārzā iepretim. Valdemāra ielai. Pēcpusdienā sāka iekraváties. Kuģis neliels. Tanī sakrāvām 700 sudrablapsu lostus un visu aizbraucēju mantu. Ap 18,45 dziļā krēslā un līņājot, kuģis atstāja Latvijas krastmalu un izgāja jūrā. Klusēdami atvadījāmies no Rīgas, pār kuru vienā vietā blāzmoja kaujas svēdras ugunis.

1. X. Pirmā nakts preču starpklājā uz samīdītiem salmiem, starp saiņiem, pagāja diezgan saldi gulot. Diena ir gaiša, vējaina. Diezgan lieli viļņi. Daudzi cieš no jūras slimības. Arī man uzmācas nelabums. Braucam gar mežaino Kurzemes jūrmalu. Ar mums peld vēl 2 kuģi. Ceļā sastopam kādus 5 lielākus kuģus, kas dodas uz Rīgu, un kādas 4 kara laivas. Mūsu pasažieri darbojas ap saiņiem, meklē ēsmu, mātes baro un klusina brēcošus bērnus. Citi gul slimīgā nemaņā. Godājamais Popa kungs uzvārīja kāpostus ar jēra gaļu, kas visus atspirdzināja. Daudzas lapsas pa nakti bija nokodušas cita citu, jo pāris dienas nebija barotas.

2. X. Miegaina pilnmēness nakts uz kuģa. Rēdzēju sapnī vectēvu. Lietaina diena. Viļņu gandrīz nekādu nav. Visi atsprīguši no jūras slimības. Pievakarē iebraucām Pillavā, skaistā prūšu ostā. Ir tumšs, kad rakstu.

3. X. No Pillavas izbraucām no rīta tumsā. Bija diezgan stiprs vējš un šūpoja. Daudzi cieta no jūras slimības. Arī es vairāk gulēju. Krievi jau esot pie Juglas.

4. X. Visu dienu nostāvējām uz vietas. Skaists mierīgs laiks. Mūsu ceļā esot izkaisītas mīnas.

5. X. No rīta ap 8 iebraucām Svinemindē, Oderas grīvā, un tagad braucam uz Štetīnu. Zemi krasti, kuģi.

Štetīnā ieradāmies ap 12 un sākām izkravāt sudrablapsas un izceļotāju mantas vagonos. Štetīna šausmīgi sagrauta, pilsētā labi ja ceturtā daļa namu neskarta, sabombardēta osta, stacija. Kad vakarā bijām stacijā bez jumta, tad atkal atskanēja trauksme, un steidzāmies uz labi iekārtoto, glīto patvertni.

6. X. Garlaicīga gaidīšana Štetīnas stacijā. Vīrieši spēlēja kārtis. Kriminālpolicija pārbaudīja dokumentus.

Aust rīts. Mūsu latviešu sejas pelēkas, pārgurušas.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA

OGU UN AUGĻU SALĀTI

Pieliekamā kambarī vai pagrabā plauktos jums ir glīti sakārtotas ievārījumu glāzes un arī daži ogu konservi, bet vēl nav sagatavoti ogu un augļu salāti. Tādēļ laikus jāpārdomā, kamēr ogas un augļi tirgū vislētāki. Arī izvēle kvalitātes ziņā būs vislielākā. Sagatavotie ogu un augļu salāti būs liels atvieglinājums saimniecībā sevišķi tad, kad jāpasniedz galdā cepetis vai arī kad sarīkojamas mazas viesības. Veikalos šāda veida salāti nav pērkami. Negatavojiet vienu augļu šķirni daudz, bet mēģiniet gatavot mazāk lielākā dažādībā. Ziema ir gara, lieţojiet lielāku salātu dažādību.

DZELTENĀS PLŪMES ETIĶĪ AR CUKURU

Uz 1 litra vīnetika ņem 800 gr. cukura, 1 gab. kanēļa, 2 krustnagliņas.

Ņem lielas skaistas plūmes ar kātiņiem. Nomazgā un nosusina. Kātiņus nogriež īsākus un plūmes sapilda glāzēs. Vīnetiķi ar cukuru uzvāra, pieliekot garšvielas. Izkāš un pārlej sagatavotām plūmēm. Glāzes noslēdz un karsē 20—25 min. pie 80 gr. C. Plūmes var arī pārdalīt un izņemt kauliņus, tad karsē 15—20 min. pie 75 gr. C.

BUMBIEŖI ETIĶA SĪRUPĀ

6 mārc. bumbieŗu, 1 litr. etiķa, 5.5 litr. ūdens, 2.5—3 mārc. cukura.

Etiķi un ūdeni uzvāra, ieliek nomizotos bumbieŗus un vāra pusmīkstus, tad bumbieŗus izņem, saliek traukā, un šķidrumu izkāš. Uz puslitra šķirduma ņem 1.5 mārc. cukura. Cukuru izkausē šķidrumā, atdzesē, pārlej bumbieŗiem un atstāj līdz nākamai dienai. Tad nolej sulu, uzvāra un karstu pārlej bumbieŗiem. Trešā dienā bumbieŗus uzvāra sulā, atstāj 15 min., lai sula iesūcas, tad sapilda glāzēs, pārlej etiķa sīrupu, atdzesē un nosien.

ĶIRŠI ETIĶĪ

2.5 mārc. žumšo ķiršu, 0.25 litr. ūdens, 2 krustnagliņas, 1 gab. kanēļa.

Ķiršus nomazgā, nogriež kātiņus līdz pusei un saliek stikla glāzēs. Uzvāra etiķi, ūdeni un cukuru līdz ar garšvielām. Atdzesē un pārlej ķiršiem. Nosien trauku. Pēc dažām dienām nolej šķidrumu, uzvāra un atdzisušu pārlej ķiršiem.

PLŪMES ETIĶĪ

4 mārc. dzelteno plūmju, 1.5 mārc. cukura, 0.5 litr. vīnetika, 4 krustnagliņas, gabaliņu kanēļa.

Ņem labi nogatavojušās plūmes, nomazgā, nogriež kātiņus līdz pusei un ar koka irbulīti sadursta vairākās vietās, saliek traukā.

Etiķi ar cukuru un garšvielām uzvāra, karstu pārlej plūmēm. Pēc 2 dienām šķidrumu nolej, uzvāra par jaunu un pārlej plūmēm. Tā atkārto 3—4 reizes. Tad šķidrumu vāra un pārlej par plūmēm. Atdzesē un nosien.

PLŪMES RUMĀ

2 mārc. dzelteno plūmju, 2 mārciņas cukura, 0.25 litr. ūdens, 1—1.5 glāzes ruma.

Plūmes nomazgā un nosusina. Ar koka irbulīti iedur vairākās vietās. Savāra cukura sīrupu un ieliek plūmes, sakarsē. Ņonem katlu no uguns, 24 stundas atstāj plūmes aizvākotas sīrupā. Tad sīrupu nolej un uzvāra, pārlej karstu pār plūmēm. Atstāj 48 stundas. Tad nolej sīrupu un savāra biezu, pielej rumu un atdzisušu pārlej plūmēm un nosloga.

VĪNOGAS RUMĀ

2 mārc. vīnogu, 250 gr. cukura, 0.25 litr. ruma, 1 gabaliņš citrona mizas.

Ņem lielas skaistas vīnogas, nomazgā un nogriež no kātiņiem, sapilda sterilizējamās glāzes. Cukuru ar rumu uzvāra, pieliekot citrona mizu. Mazliet atdzesē un pārlej vīnogām, glāzes noslēdz ar gumiju un vāku un noliek uz loga saulē. Vienkāršās glāzes var nosiet ar pergamenta papīru. Noliek saulē uz 2 nedēļām. Pēc tam novieto sausā, vēsā vietā.

FIRZIĶI ETIĶĪ

0.75 litr. etiķa, 0.25 litr. ūdens, 1.5 mārc. cukura, 1 gab. kanēļa, firziķi, krustnagliņas.

Etiķi, ūdeni, cukuru un kanēli vāra 5 min. Firziķus noplauc un novelk ādu. Pārdala uz pusēm, iznem kodolu un katrā pusē ieduŗ 2 krustnagliņas. Liek nedaudz uz reizi sīrupā un vāra 10 min. Tad firziķus izņem un liek sakarsētā glāzē. Pārlej sīrupu un nosien. Parastā cukura vietā var ņemt brūno cukuru.

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

Visas tiesības patur autore.

51. turpinājums

Tādi viņi bija:

„Redzi," Arne teica kāpdama lejup pa augstajām Jūrmalas piestātnes kāpnām, „šī otrā bija Abgara Kūmene, jo es ar viņu turējos kopā ceļojuma laikā."

„Vai patiesi?" brīnījās Augusts Ceplis, „tu esi sev izvēlējusies stipri īpatnēju biedreni."

„Tā bija likteņa dota," smējās Arne, „es viņu nemeklēju un necentīšos paturēt. Bet saki, vai zēns ir vesels?" viņa prasīja, sēzdamās automobilī.

„Jā," teica vīrs, „es vēl šorīt tālrunī sarunājos ar Vanaglizdu."

„Tas ir labi," priecājās Arne, „bet es jau rīt došos turp."

„Hm," pārsteigts un saīdzis murmināja Augusts Ceplis, „aiz Azandas ir pasaulei gals, kurp tu steigsies?"

„Jā, tamdēļ es turp braukšu, uz šo pasaules galu," Arne mierīga paskaidroja, „zēnu nevar atstāt vienu."

Un piespiedusies pie vīra, viņa kāri lūkojās Rīgas ainavā un, visu par jaunu ielāgodama, priecājās par rudeni pilsētā.

„Es redzu, ka tu priecājies par savu atgriešanos, Arne," teica Augusts Ceplis, „kaut gan tevī jaušu dažu pārmaiņu, jo tu līdzinies kareivim, kurš svilis pirmajās ugunīs."

„Jā," vilcinājās Arne, „bet runāsim par to vēlāk..."

Dzīvokļa priekšnamā stāvēja mundrā apkopēja.

„Ar atgriešanos, kundzīt," viņa sveicināja un, noņēmusi mēteli no pleciem, apglaudīja Arni, un teica: „mājā ir vislabāk, jo kā mums Latvijā trūkst?"

Pusdiena jau kūpēja uz galda, un mudīgā sieviete tekāja apkārt, visu kārtodama. Pie Arnes šķīvja nolikts bija pušķītis rezēdu.

„Rezēdas es jums saplūcu savā lauciņā," teica apkopēja, „jo tās ir jūsu mīļās puķes, un visa Rīga tagad smaržo..."

Apkopēja bija labi ielāgojusi Augusta Cepļa norādījumus, un uz glīti apklātā galda kūpēja garda sēņu vira, un sietiņā bija ieliktas rudzu maizes brūnās un smaržīgās šķēlītes.

„Maizi mums šodien atveda kāds jūsu pagasta cilvēks," stāstīja apkopēja, „viņš pieliekamajā nokrāva putraimu desas, labu nosālītu kumpi, ķimeņu sieru un divas skutules ar skābu krējumu un medu, visus jūsu mātes atsūtītos Vidzemes labumus! Un te ir sviestā cepta karpa," viņa uzlika uz galda lēzenu bļodu, ēdiet, jo cauri Vācijai izbraucāt ar badu, un, kā klājas cilvēkiem tālajā Parīzē, es nepārzinu, tomēr domāju, ka lāga dzīve tur nav..."

Kad apkopēja bija aizgājusi, Augusts Ceplis teica:

„Redzi, nekas nevilina mūsu laudis, jo maizes te visiem ir diezgan un varbūt arī pietiek laimes..."

„Latvijā... ir diezgan daudz brīvības," piebilda Arne, „brīvība līdzinās maizei, un vai mēs zinām, kas ir laime?"

„Tev ir taisnība," teica Augusts Ceplis, „mēs patiesi nezinām, kas ir laime..."

Viņi dzēra kabinetā kafiju. Dzīvoklis bija briesmīgi kluss un tukšs, it kā visu aizmirsta un atstāta vieta.

„Te ir apstājies laiks," teica Arne, „apstājies tanī brīdī, kad zēnu aizvedāt uz Eglieni un kad es aizbraucu uz Franciju. Un laiks atkal atgriezīsies un tecēs tālāk, kad mēs triji būsim kopā."

Un lai atbrīvotos no dzīvokļa drūmās vientulības, viņi norunāja iziet un paklejot pilsētā.

„Cik labi ir staigāt pa Rīgas pagalmiem," teica Arne, izgājusi sārtenās pievakares gaismas pārlietajā pilsētā. Iedami gar Strēlnieku dārzu pa Valdemāra ielu, viņi aizklīda pie Daugavas un iegriezās Vecrīgas tukšajā un sērīgajā stūrī, kas līdzinājās Sēnas vai Bonaparta ieliņām Parīzē ar senīgo krēslu un vecu mūru izgarojumiem. Pie kādiem ar dzelzi apsistiem, zemiem vārtiem, kas aizklāja drūmu un tumšu pagalmu, kāds viņiem aiz muguras lēni un zīmīgi ieklepojās un Augusts Ceplis atskatījās.

„Nebaidieties, kollēģi," atskanēja pazīstamā un izsmējīgā balss, „neiztrūcinieties, kaut gan vakaros te atkal valda viduslaiki un ķeceŗus velk aiz spranda uz cietumiem."

Tas bija Bērtulis Apals, kurš, savu spieķi cilādams, prātīgi un cēli soļoja caur Vecrīgu uz pieminekļa pusi.

„Labvakar," viņš pienācis sveicināja, „labvakar, cienītā kundze," un, neatlaidies no savām sabiedriskajām paražām, noskūpstīja Arnes roku.

„Kurp jūs iedami?" viņš jautāja apstājies uz šaurās un padrupušās ietves un, pametis galvu augšup, paraudzījās uz vakara debesi.

„Mēs ejam bez mērķa," atbildēja Arne.

„Mērķis man rokā," Bērtulis Apals tītīgs smējās, „iegriezīsimies Operas kafejnīcā!"

Pa līkumoto Kalķu ielu iedami, viņi iznāca spožajā ielu krustā un sasniedza tiesneša pieminēto kafejnīcu. Kafejnīcā tumīga apkalpotāja atnesa balto rožu tēju un karstu mokku.

„Te ir laba kafija," priecājās Bērtulis Apals, „pat mana sieva neizvāra labāku" un, paņēmis Arnes Parīzē nopirkto rokas somiņu, viņš to pacilāja lietpratīgs un teica, „šī somiņa ir dajla, vai to nopirkāt sajukušajā Parīzē? Un kamdēļ gan jūs devāties tieši turp, ja daudz prātīgāk būtu bijis apmeklēt Romu?"

„Vai patiesi?" brīnējās Arne, „Parīzē tak valda visspēcīgais un jūsu atzītais parlaments, kurpretim Romā — varmāka Musolīni!"

„Viņš nav varmāka, bet muļķis," pārlaboja Bērtulis Apals, „un par Romu es izšķīros tāpēc, ka tā arvienu ir bijusi prātīgāka un vecmeitīgāka. Jā, jā, mēs vēl nemaz nezinām, ko paši piedzīvosim šinī sajukušajā pasaulē...," un brīdi viņš sēdēja sevī iegrimis un domīgs, bet tad atkal kļuva tītīgs zobgalis.

„Kā jums patika parīzietes, cienītā kundze?" viņš jautāja, izstrēbis pēdīgo mokkas malku un pamājis apkalpotājai.

„Francūzietes prot labi un lēti apģērbties," smaidīdama paskaidroja Arne, „un viņas nav slinkes."

„Jā, to esmu dzirdējis," Bērtulis Apals piemiedza aci, „es savai sievai pats izmeklētāju tērpus, mēteļus, kurpes un arī veļu."

„Ak," Arne pārsteigta iesaucās.

„Tā ir," apstiprināja arī Augusts Ceplis, pagriezies pret tiesnesi, „tava sieva man atzinās, ka veikali tavā uzdevumā viņai piesūtot gan visu vajadzīgo, bet bieži tu esot izvēlējies gan neglītu krāsu, gan arī nepatīkamu modeli."

„Kādi nieki," viņu pārtrauca Bērtulis Apals, „es labi zinu, kas viņai piestāv un kas vērš viņu slaidāku un jaunāku, jo man par viņas ārieni jārūpējas, es esmu tas, kuŗš ar viņu pavada savu laiku un kuŗš par viņu priecājas."

„Nudien, jūs esat dzīves gudrinieks," Arne teica apmulsusi, „jūs savu ikdienu papildināt ar paša izgudrotiem ķērieniem!"

Bērtulis Apals apmierināts iekrekstējās, aizsmēķēja cigareti un vēl pasūtināja ledus dzērienu. Kafejnīca mēneša sākumā bija vēl patukša, jo vairums vasarnieku pilsētā atgriezās ap mēneša vidu. Kad viņi izgāja uz ielas, bija jau nakts. Pie ielu dzelzceļa piestātnes Bērtulis Apals, atvadīdamies saņēmis Arnes roku, pēkšņi noliecās un pačukstēja.

„Vai esat dzirdējusi jaunāko Prezidenta domu graudu?

Kas ir, tas ir,
Kā nav, tā nav."

(Turpinājums sekos)

AIZRĀDĪJUMS!

JUMS UN JŪSU ĢIMENEI KANADĀ JĀBŪT APDROŠINĀTAI JAU TAGAD

SPECIĀLAS LIKMES SLIMĪBAS UN NELAIMES GADĪJUMOS.

APDROŠINĀŠANU, KAS BIJA PAZĪSTAMA JAU DZIMTENĒ.

PIEDĀVĀ

THE CONTINENTAL INSURANCE COMPANY

(licencēta pie provinces un federālās valdības Otavā (Ottawa)

Tā ir vienreizēja izdevība dabūt pilnu pabalstu slimības un nelaimes gadījumos ar

izdevīgo CONTINENTAL INSURANCE plānu!

TAS MAKSĀ JUMS LĪDZ

$10 DIENĀ

KAD JŪS ESAT DARBA NESPĒJĪGS SLIMĪBAS VAI NELAIMES GADĪJUMA DĒĻ

JŪS VARAT TIKT PABALSTĪTS VISU MŪŽU, JA TAS NEPIECIEŠAMS

Mēs palīdzam jums maksāt: jūsu ārstu rēķinus, jūsu slimnīcas rēķinus, par jūsu ārstniecības līdzekļiem, par Rentgena uzņēmumiem

Mēs pabalstām jūsu bērnus cīņā pret briesmīgo bērnu triekas slimību

Speciāli segumi topošām mātēm

Mūsu ierēdnis

Mr. M. GRINVALDS, Tel. RE 1406

pārbaudīs jūsu tagadējo apdrošināšanu un jums paraksīts jaunu, piemērotāku. Informācijai un norādījumiem jūsu pašu valodā zvaniet jau tagad Tel. RE 1406

DARIET TO ŠODIEN — RĪTU VAR BŪT PAR VĒLU!

CONTINENTAL CASUALTY COMPANY,
800 Bay Street. Toronto, Ont.

Lūdzu piesūtiet man brīvu informāciju par CONTINENTAL HOSPITAL-MEDICAL plānu un es saprotu, ka sakarā ar šī kupona nosūtīšanu neuzņemos nekādas saistības

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Nodarbošanās .....

Vecums .....

SPORTS

LĪGAS SPĒLES FUTBOLĀ TORONTO

3. augustā, pl. 6,45 Dutchman — Vanagi spēle Deutonija laukumā.
5. augustā, pl. 6.45 Lukas R. — Vanagi spēlē Deutonija laukumā
7. augustā, pl. 4.00 Vanagi — Dutchman, spēle Withrož laukumā.

VOLEJBOLS SIDRABENĒ

Sestdien, 24. jūlijā Sidrabenes volejbola turnīrā piedalījās divas sieviešu un piecas vīriešu vienības. Toronto Latviešu Sporta kl. piedalījās ar vienu sieviešu un divām vīriešu vienībām, Hamiltonas Sparta ar vienu sieviešu un vienu vīriešu vienību, bet Toronto DV un Latviešu YMCA ar vienu vienību. Sacensības bija spraigas un interesantas, bet komandu sastāvi bija īsti vasarīgi un, izņemot Hamiltonas Spartu, pārējās biedrības nereprezentēja viņu parastie sastāvi. Uzvarētāji Sidrabenes turnīrā bija Sparta, kā sieviešu, tā arī vīriešu sacensībās.

TĀLAVAS PĀRBAUDES SACĪKSTĒS

25. jūlijā Miķelsons meta šķēpu 51.70 m, Zaķis disku 37.03, Ildens grūda lodi 12.33 un Salnājs skrēja 800 m 2:09.7 laikā.

Z-AMERIKAS LATV. MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ Š. G. SEPTEMBRĪ TORONTO

Septembra sākums Toronto sporta dzīvē ienāks ar Z-Amerikas latviešu meistarsacīkstēm vieglatlētikā, tenisā un galda tenisā. Jau tas apstāklis vien, ka sacīkšu rīkotājs ir LSAK ar nopelniem bagāto trimdas sporta dzīves augstāko vadītāju mag. iur. R. Plūmi priekšgalā, garantē, ka šis sarīkojums būs vienreizējs notikums trimdas sporta dzīvē. ASV Laiks zina vēstīt par sekmīgi veiktiem priekšdarbiem — esot jau izraudzīts sacīkšu goda prezidijs.

NILSONA VEIKUMS

Jeņķu augstlēcējiem licis trūkties jaunais zviedru atlēts Nilsons, veicot 2.10 m augstumu. Šis rezultāts par 6 cm pārspēj vienu no visvecākiem Eiropas rekordiem — somu diskobola Kotkas varējumu.

LITTLE BEAUTY SALON
(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, Tel. ME 5937
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto
Elektr., ķīmiskie aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana.
Sejas kopšana

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas pieaugušiem ar vārīšanas iespējām, garāža, labā rajonā. Toronto rietumos. 13 Thornhill Ave. Laba iepirkšanās un satiksme. Apskatāmas no 6—8 vak. (1)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas un virtuve ar vai bez mēbelēm ģimenei vai vieninieki Mount Dennis—Weston rajonā. Zvanīt pēc 5 vakarā. MU 3500, Toronto. (871)

IZĪRĒJAMA pārim tikko remontēta mēbelēta istaba ar visām ērtībām. Zvanīt ME 5193 pēc 6 v.

MĒBELĒTA istaba izīrējama ar virtuves lietošanu sievietei, pilnīgai atturībniecei, tuvu satiksmei Queen St. E, pie Woodbine. Zvanot pieprasīt angliski Miss Goba. GR 8108, Toronto, vakaros. (4)

CENTRĀ izīrējama mēbelēta istaba ar visām ērtībām diviem vai vienam kungam, uz vēlēšanos pansija. EM 4-6813, Toronto. (872)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakaļpojumus katrā laikā
ZVANĪT OL 1403, Toronto

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave. WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN
Vines universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski un krieviski

Latviešu dāmas! Eiropas friziers
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

PĀRDODAMS
mazlietots elektriskais vilciens ar sliedēm un pārmijām — rotaļlieta.
Zvanīt pēc plkst. 6 v.
LA 2208, Toronto

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Sv. Toma baznīcā Bronksā dievkalpojums būs tikai 8. augustā, pl. 9 rītā:

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arcnib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis 331 Argyle St. Port Arthur, Ont.).

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagara Falls, 7. augustā, plkst. 6 vak. svētvakara dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

Londonā, 8. aug., plkst. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

Vellandā, 15. augustā, plkst. 1 pp. Ungāru bazn. dievkalpojums.

St. Katrīnā, 15. augustā, pl. 3 pp. Kristus bazn. dievkalpojums.

Londonā, 22. augustā, plkst. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

28. augustā, plkst. 4 pp Dorčesterā pie Londonas Jaunatnes sanāksmes gadījumā svētbrīdis.

Māc. E. Pavasara, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, svētdien, 8. augustā, brīvdabas dievkalpojums Bridžmena farmā, plkst. 11 pr. pusd. Event. autobusa norīkojumam uz nometni jāpiesakās līdz 6. augustam pa tel. JA 9-5788.

Māc. A. Cops (116 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 4-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.).

Svētdien, 8. augustā svētbrīdis Sidrabenē.

Svētdien, 15. augustā svētbrīdis Sidrabenē.

Svētdien, 22. augustā, plkst. 11 dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

Svētdien, 29. augustā svētbrīdis Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

8. augustā, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (māc. A. Briedis).

15. augustā, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (māc. A. Lūsis).

22. augustā, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (māc. A. Lūsis).

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 6394).

Montreālā, Debesbraukšanas dcā — Outremont un Blair Ave stūrī:

15. augustā, plkst. 11.15 no rīta dievkalpojums.

29. augustā plkst. 11,15 no rīta dievkalpojums.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzei — 210 Wilbrod St.

8. augustā, plkst. 2 p. p. kapu svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta, tel.: 41890.

Māc. E. Bērziņš, 5833 - 45 Ave. Red Deer, Alberta. Tel.: 2918; 248 Selkirk Ave. Winnipeg, Manitoba. Tel. 527108.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. tel. OS 3-3284.

Virdžinijtaunā iesvētīti: Maiga-Skaidrīte Kalniņa, Leonids-Roberts Reichmanis un Edvīns Vītus.

Norandā salaulāti Pēteris Ogriņš ar Maigu Kalniņu.

Norsbejā iesvētītas Baiba Bucenieks un Rūta Vīksne.

Sadberijā kristīts Jānis-Eduards Akermanis, Imanta un Anaidas dēls.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Vinipegas latviešu ev. - lut. draudzes 4 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojums svētdien, 8. augustā, plkst. 14.00. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas zālē ar atspirdzinājumiem un priekšnesumiem.

22. augustā dievkalpojums pl. 2 pp.

Māc. A. Voitkus Hamiltonā (118 Locke St., N., Tel.: JA 8-2259).

JAUNĀKĀS GRĀMATAS VASARAS BRĪVLAIKAM

O. Freivalds, KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.80
G. Virg. Georgiu, 25. STUNDA, ies.	3.80
W. Mobergs, EMIGRANTI	3.40
V. Kārkliņš, DIEVA ZEME	4.00
V. Janums, MANA PULKA KAUJU GAITAS	4.00
A. Gailits, PĒDĒJAIS ROMANTIĶIS	2.80
A. Šiņķis, KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.50
Dr. med. H. Budulis, CILVĒKS DZĪVES SPOGULĪ, ies.	2.75
Dr. med. H. Budulis, VESELĪGA DZĪVE, ies.	2.10
K. Hamsuna, MISTĒRIJAS, romāns, ies.	3.30
I. Grebzde, PELĒKĀ MĀJA, ies.	2.80
K. Raudive, NEREDZAMĀ GAISMA, ies.	3.90
LATVIAN LITERATURE, broš.	5.50
„ ies.	6.70
LATGAĻU DZIESMINIEKI, dzeju antoloģija, ies.	3.00
Alb. Sprūdžs, DAUGAVAS VĒJI, stāsti un noveles	2.80

Kā arī daudz citu grāmatu

123 HURON ST. TORONTO **DV** Tel. EM 8-0792 NO PLKST. 9—18
GRĀMATNĪCA

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

DR. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. A. LAUKS
86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians & Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614, no plkst. 7—9 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd. Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349.

Dr. SILVIJA UZANS
BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBAS
No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

Sākot ar 7. augustu pieņemu sarīkot
DAŽĀDA VEIDA VIESĪBU GALDUS
ar aukstiem un siltiem ēdieniem
M. BALDUMA, tel. ME 3266

LUNSKY OPTIĶIS
WA 1-3924 470 College St.
Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

MELODY FAIR
MUSICALS UNDER THE BIG TOP
ARENA GARDENS
60 Mutual St. Toronto
Tuvu Dundas apakšzemes pieturai
Parkošanas laukums
DESERT SONG
CLIFFORDS HARVUOT New-York Metropolitan op. baritons un Radio City dzied. ARLYNE FRANK
No pirmd. — piektd. vak. 8.20. Sestd. divi priekšnesumi pl. 5 un plkst. 9 vak. Rezervētas sēdvietas $1.00; $1.50; $2.00 un $2.50. Nerezervētas 60c. Iepriekšpieteikšanās līdz 8 v. EM 3-6089
SĒDVIETAS visai nākošai nedēļai
Nākošo nedēļu kauč kas notiks

BANKAS PADOMS
KĀPĒC MAN JĀPARAKSTĀS ČEKĀ MUGURPUSĒ?

Parakstoties čeka mugurpusē jūs apliecināt, ka esat saņēmuši naudu par čeku, vai čeku nodevuši tālāk. Līdz ko čeks ir parakstīts no tās personas, kam čeks ir izsniegts, to var iekasēt kurš katrs. Jūsu pašu interešu nodrošināšanas labad nekad neparakstiet čeka mugurpusē pirms to noguldāt bankā vai apmainat pret naudu, vai arī nododat to tālāk trešai personai. Tuvākus paskaidrojumus un ieteikumus financiālā plāksnē jūs varat ievākt no tuvākās DOMINION BANKas nodaļas vadītāja. Jūs katrā laikā laipni uzklausīs.

THE DOMINION BANK
83 GADUS APKALPO KANADIEŠU SABIEDRĪBU

Latviešu karavīrs franču ārzemnieku leģionā

Ievadījums Alfrēda Viļņa stāstam „Baltās cepures algādži"

Latviešu karavīra upuru grāmatā ierakstīti tiek arī to vīru vārdi, kas, no dzimtenes padzīti, krituši cīņās pret komūnismu pasaules politikas šīsdienas degpunktā — Indoķīnā. Šie vīri ir latvieši franču ārzemnieku leģionā.

1831. gada 10. martā Francijas valdnieks Luijs Filips izdeva likumu, ar ko tika nodibināts ārzemnieku leģions. Un līdz šai dienai tikai viens pants šai likumā ir ticis mainīts — pants, kas noteica, ka leģions sastādīsies no dažādu tautību bataljoniem. No sākuma leģionā bija vācu, šveiciešu, krievu bataljoni. Bet armijā, kas sastādās no dažādu tautību piederīgiem, pirmā lieta ir disciplīna. Nacionālais lepnums un individuālisms ir lielākie disciplīnas grāvēji šādā armijā. Tādēļ minētais pants tika mainīts. Tagad dažādās tautības ir sajauktas vienā bataljonā, un pat divi brāļi nedrīkst būt vienā un tai pašā rotā.

Nevar prasīt no dažādās mēlēs runātājiem robusta rakstura vīriem, lai tie, jau leģionā iestājoties, būtu disciplinēti. Bet ja vērojam ciešās kolonās soļotājus un dziedošos leģionārus un redzam visu sejās to pašu izteiksmi — izteiksmi bez domām, ilgām vai atmiņām, tad jūtam, ka šī armija ir disciplinēta.

Šī disciplīn ir iegūta vispirms stingrās apmācības. Pēdējā gadsimtā vēl tika veikti 80 km gari pārgājieni tuksnesī, kalnos un mežos. Virsnieki soļoja kolonnas priekšgalā, un tie vīri, kas nespēja panest saules karsto svelmi, tika vienkārši atstāti savam liktenim. Un retais no tiem vairs redzēja savus biedrus. Nemiernieki un hiļēnas izdzēsa pat atmiņas par tiem.

Leģionā neeksistē vājums vai „es negribu". Ja leģionārs ir parakstījis brīvprātīgi līgumu, tad piecus gadus ilgi viss tam arī jādara brīvprātīgi.

Otra lieta, kas leģionā uztur vienību, ir tā tradicijas.

Katru dienu no jauna leģionāra sajūtas tiek uzsildītas ar puslitru vīna. Pie katras izdevības viņam tiek stāstīts par leģiona slavenajām kaujām tā 120 gadu ilgajā pastāvēšanas laikā. To starpā ir vārdi kā Kamerona — maza sādža Meksikā, kur 69 leģionāri 1863. g. 30. aprīlī veselu dienu pretojās 3.000 nemierniekiem. Un pēdējie seši metās paši uz saviem durkļiem, lai nebūtu jāpadodas. Šī diena tiek atzīmēta kā leģiona lielākie svētki. Līdz ar katru franču kolonizātoru devās kāda leģiona vienība. Visvairāk dekorētais karogs franču armijā ir ārzemnieku leģiona 3. kājnieku pulka, kuru līdz franču līnijām, kad pulku 1950. gadā Indoķīnā iznīcināja, iznesa daži ievainoti leiģonāri. Francijas visvairāk apbalvotais karavīrs — ģenerālis Rolejs, arī kalpojis leģionā.

Trešā lieta, kas palīdz uzturēt disciplīnu, ir atteikšanās no dzimtenes. Leģiona sauklis ir: „Legio patria nostra" — un tanī ir daudz patiesības. Vīru pagātne ir aizmirsta brīdī, kad viņš iestājas leģionā ,un sarkanvīns neļauj domāt par nākotni. Ir grūti kļūt par īstu leģionāru, bet grūtāk vēl ir leģionu atstāt. Ar dzelžaino disciplīnu, vienības sajūtu un sarkanvīnu vīra individuālisms tiek pilnīgi iznīcināts.

Visā pasaulē leģnons ir izslavēts ar savu romantismu, piedzīvojumiem un slavu, ko veikušas mulķīgas grāmatas un filmas. Akmeņains kalns gan var izlikties skaists, skatoties no tālienes, bet mēģiniet tanī kāpt!

Šai kalnā kāpuši ir arī daudzi latviešu vīri. Esmu sastapis latviešus, kas ārzemnieku leģionā iestājušies jau Pirmā pasaules kara laikā. Tie tagad ir civilisti Ziemeļafrikā. Pēc 1934. gada pārmaiņām Latvijā patvērumu leģionā bija atradis kāds augstāks sociāldemokrātu partijas biedrs. Otram pasaules karam izceļoties, leģionā iestājās pieci latviešu jūrnieki, kuru kuģis tika nodots krievu rokās.

Bet vislielākais pieplūdums leģionam no latviešu puses bija pēdējā kara beigās. Ap trīsdesmit latviešu gūstekņu Francijā iestājās leģionā, lai izbēgtu no izdošanas krieviem. Arī no Vācijas nometnēm, aģentu sajūsminăti, daudzi bijušie latviešu karavīri, kam bija slēgtas emigrācijas durvis, iestājās ārzemnieku leģiona rindās.

Un daudzi atdeva Indoķīnā savas dzīvības, cīnoties pret to pašu ienaidnieku, kas Otrā pasaules karā bija franču sabiedrotais.

Likteņa ironija — jūs teiksit — bet Kārlis Cīrulis, Gunārs Bambers, Māris Vētra, iun., un daudzi citi, kas atdusas Indoķīnas rīsu lauku malās, varbūt,tā nedomāja.

Pēc manām domām, kas esmu izsalies Krievijas ierakumos un bridis Indoķīnas karstos dubļus, būt par latviešu karavīru nav negods. Negods nav cīnīties arī citu armiju rindās, ja šīs armijas apkaro mūsu ienaidnieku! Ja apcirtīsim visus šī ienaidnieka sarkanos polipa taustekļus, tad ātrāka būs paša nezvēra nāve!

Alfreds Vilnis

Alfreds Vilnis
kādā Tonkinas sādžā janvāra mēnesī salst lietus perioda drēgnumā.

Vācu armijā būs 12 divīziju ar 60 ģenerāļiem un 300 pulkvežiem

Viens šodien jau irskaidrs: ja vācu armija neatdzims Eiropas aizsardzības pakta EDC ietvaros, tad Vācijai,atgūstot suverenitāti, organizēsies nacionālā armija. Kā vienā, tā otrā gadījumā tiks īstenots Bonnas valdības kara ministrijas „Teodora Blanka pārvaldes" detalizētais plāns par 400.000 lielu Rietumvācijas armiju.

Okupācijas statūts noliedz Vācijai īpašu kara ministriju. Bet kopš 3 gadiem, kad rietumnieki principā atzina, ka Eiropas aizsardzībai būtu noderīgs arī vācu karavīrs, Bonnas valdībā pastāv „Teodora Blanka pārvalde", kuŗas vadītājs, 48 g. v. leitnants Blanks ir „erzackara ministrs", bet viņa padomnieki — ģenerāļi un pulkveži — veido galveno stābu, kas jau līdz sīkumiem izplānojis jauno Vācijas armiju, kuŗā laikam gan vairs neredzēsim pazīstamo prūšu sistēmu, bet gan vairāk ASV stilu.

Armijas 400.000 vīri tiks iedalīti 12 divīzijās: 6 kājnieku divīzijas ar 13.000 durkļiem katrā, 4 bruņotas divīzijas (12.700 kartā), 2 mēchanizētas divīzijas (ieskaitot tanku pulku, arī 12.700 vīru katrā) un apgādes vienības. Armijas vadībā 60 ģenerāļu, 300 pulkvežu un 20.000 pārējo virsnieku. Piektā daļa armijas paredzams būs virsdienestnieki, pārējos vīrus dabūs mobilizācijas veidā. Dienesta ilgums būs 18 mēnešu. Formas ietērps līdzīgs Eiropas aizsardzības pakta vienību formām, kas pilnīgi atgādina amerikāņu karavīru formu, vienīgi zaļās krāsas vietā vāciem būs brūngani zaļa forma, apmēram līdzīga amerikāņu virsnieku formas krekla krāsai. Tradicionālā dzelzs kivere paliks. To jau parādēs atkal valkā 10.000 lielā vācu sardze (oficiāli: robežpolicija pie Bonnas valsts kancelejas.

Vācu gaisa spēku stiprums būs 80.000 vīru, 1400 lidmašīnu, 20 eskadriļu: 10 taktisko iznīcinātāju - bumbvežu eskadriļu, 5 iznīcinātāju eskadriļas, 5 transporta, sakaru un izlūkeskadriļas. Tāllidotāji bumbveži pagaidām nav paredzēti. Mazākā bruņoto spēku sastāvdaļa būs kara flote — tikai 20.000 vīru uz kuģiem, kas nepārsniegs 1500 tonnu (krasta aizsardzībai un mīnu tralēšanai). Zemūdenes nav paredzētas, varbūt tikai pagaidām. Ka vīru trūkuma vācu ģenerālitātei nebūs, liecina tas, ka jau tagad Blanka pārvalde saņēmusi turpat 150.000 nepaciešīgāko rakstveida lūgumus iesaukt viņus kā pirmos Vācijas jaunradāmā armijā. Jau vairāk nekā 2 mēnešus Blanka pārvalde visiem lūgumu iesniedzējiem piesūta īpašas aptaujas, kuŗās jāsniedz ziņas par militāro karjēru un pēckara nodarbēm.Paredz, ka politisku vai citu iemeslu dēļ labi, ja tikai puse no nepaciešīgajiem brīvprātīgiem būs noderīgi kazarmu dzīvei. Starp tiem, kas pieteikušies, lēš 50.000 bij. virsniekus, 35.000 bij. karavīrus. Armijas uzbūve sāksies ar 100.000 brīvprātīgiem, kuŗus apmācīs ne vien Vācijā, bet arī Rietumeiropas zemēs. Obligātais kara dienests būs tikai pēc gada. Ievērojot 1944.-48. „bada gadus", kad toreizējie 10—14 gadīgie zēni bija zem normālā svara, domā, ka mobilizācijas komisijām no katriem 100 savi 35—40 būs jānoraida vājas veselības dēļ.

Bonnas valdības ieskats ir, ka jaunajā vācu armijā jāvalda jaunam garam. Armijas vadībā jāiesaista virsnieki bez politiskas noslieces un ar miermīlīgām tieksmēm. Divi reizes vienas paaudzes laikā vācu leģioni gandrīz uzvarēja visu Eiropu, eiropieši grib mieru un politikāņiem, kara kumeļa dīdītājiem un intrigantiem jaunā vācu armijā vietas nebūs.

ARMIJAS ATDZIMŠANAS MĒRĶI

Visgrūtāk būs izraudzīt virspavēlnieku. Pēdējā kara feldmaršāļi, kas būtu vispiemērotākie armijas komandiera amatam, ir vai nu miruši (Rommels, Rundstedts, Brauchičs), vai notiesāti kā kara noziedznieki (Manšteins).Starp pieņemamākiem bij. ģenerāļiem tiek minēts tanku ģen. Valters Venks un grāfs fon Šverīns. Vairāki pazīstami ģenerāļi ieņem bagātīgi atalgotas vietas Rūras lielrūpniecības un karavīru komandēšanu vairs nevēloties uzņemties. Ja Vāciju ietilpinās EDC aizsardzības paktā,tad vācu pārstāvis sabiedroto galvenā stābā, šķiet, būs Rommeļa pēctecis Āfrikā ģen. Krīvels, kas pēdējā kara beigu posmu pavadīja britu kara gūstekņu nometnē. Vācu militārā delegāta EDC vietnieks varētu būt ģen. Helsingers, pēdējā vācu ģenerālstāba loceklis, 20. jūlija Hitlera atentāta aktīvs dalībnieks, kas jau 4 gadus strādā Bonnā pie vācu armijas atdzimšanas metiem. Otru 20. jūlija pučistu, Rommeļa stāba priekšnieku, ģen. Speideli min kā vācu sakaru virsnieku amerikāņu stābā un EDC. Smadzeņu trestu nākošā vācu kara ministrijā vadīs 180 izlases virsnieku, ar grāfu fon Kīlmansegu, pēdējā vācu ģenerālstāba pulkvedi, kā vadītāju. Cik ātrā laikā izplānota vācu armijas ieroču apgāde, par to jau nesen sniedzām rakstu savās slejās (sk. LA 59. n-ru). Interesantākās jaunākās ziņas, ka daudzi Rūras lielrūpnieki nemaz nav sajūsminăti pārslēgt civīlo rūpniecību uz kara materiālu ražošanu, jo pašreizējie eksportpreču līgumi viņiem dod lielisku peļņu. Taču nacionālpsiholoģisku un politisku apsvērumu dēļ gan jau viņi no miljonu raušanas atteiksies.

GĒLENA „ORGANIZĀCIJA"

Vēl jāpiezīmē, ka vācu militāristi, īpaši 20. jūlija Hitlera puča dzīvi palikušie augstākie virsnieki atzīst, ka jaunās vācu armijas briesmas slēpjas ne divīziju skaitā, bet ģenerālstābā: jaunais ģenerālstābs lielā slepenībā lēti varētu nolīgt savienību ar Padomju ģenerālstābu un tā pārsteigt Rietumu sabiedrotos. Vācu militārteorētiķu un virsnieku aprindās vēl arvienu dzīva atziņa, ka vāciem un krieviem sadodoties rokās, šis kops var valdīt pār visu pasauli. EDC ietvaros, kad vācu ģenerālstābs būs piepludināts ar rietumnieku ģenerālstāba virsniekiem. Šīs briesmas vismazākas, jo visu acu priekšā tādu sazvērestību nenolēpt, bez tam šajos apstākļos tās īstenošana būtu nereāla. Bet ko tad, ja vācus Eiropas aizsardzības padome nepielaiž un tie savu armiju veido kā „nacionālu armiju"? Francijas ārlietu viceministrs Šūmans nesen brīdināja, ka padomju vara kopā ar satelitiem 30 dienu laikā spēj radīt 400 divīziju spēcīgu triecienspēku. Padomju gaisa spēkos jau tagad 20.000 lidmašīnu. Vācu armija vēl tikai uz papīra, bet militārā pretizlūkošanas daļa jau strādā pilnā sparā. Tā saucas par „Gēlena organizāciju", atrodas stingri apsargātā dzelzsteplņu iežogotā Pulacha ciemā, 10 km no Minchenes. To vada brig. ģen. Gēlens (pēdējā karā vadīja pie vācu ģenerālstāba OKH pretizlūkošanas daļu „Fremde Heere, Ost", kuŗa pārziņā bija vācu armijas krievu fronte). Amerikāņi viņu sagūstīja 1945. g. un labprāt ieskatīja par ekspertu Austrumeiropas jautājumos. Gēlena organizācijai darbojas rosīgs aģentu tīkls ne vien viņpus dzelzs aizkara (par laimi, uz Austrumberlīni pārbēgušais Bonnas valdības izlūkošanas dalas vadītājs Dr. Johns Gēlena darbības noslēpumos bija nepraša), bet arī Rietumeiropā, Balkānos un pat Tālos Austrumos. Komūnisti Gelēna organizāciju jau kopš laba laika saukā par ASV spiegošanas centrāles G—2 filiāli Vācijā. Pēc Vācijas apbruņošanas Gēlena grupa vai nu tiks ietilpināta tagadējā Blanka pārvaldē, kā pretizlūkošanas daļa 1—C (par to iestājās parlamentārieši, lai izslēgtu iespēju, ka Gēlens izspēlē vecu vecos ģenerālstāba trikus), vai arī paklauta tieši valsts kancleram. Valsts kancleru Adenaueru šajā sakarā nodarbina kāda cita doma: ja EDC ietvaros Gēlena organizācijas darbs būs jāatklāj arī citu rietumsabiedroto pretizlūkošanas daļām, vācu noslēpumi tiktu smagi apdraudēti, jo Gēlenam ir pierādījumi, ka Francijas pretizlūkošanas daļā pamatīgi iefiltrējušies komūnistu spiegi. Ķibele ķibeles galā ...

Lux.

ANGLIJA STEIDZAS ATRISINĀT

VIDĒJO AUSTRUMU PROBLĒMU

Londonā. — Nepilnas 24 stundas pēc vienošanās ar Ēģiptes valdību Suecas kanāļa joslas disputā Anglija valdība ziņoja, ka nekavējoties uzsāks atirsināt vēl divas Vidējo Austrumu problēmas

Šeit ir runa vispirms par Buraimi, bagātu ar naftu oāzi, ko Saudi Arabija ieskata par savu īpašumu, bet kas, pēc Anglijas domām, pieder Muskatas un Omonas sultānam un Abu Dhabi šeihkam. Kā sultāns, tā arī šeiks ir Anglijas sabiedrotie. Anglijas ārlietu ministrs Īdens šai jautājumā parlamentā izteicās, ka uz viņa priekšlikumu no ieinteresēto valstu pārstāvjiem izveidos īpašu tribunālu, kuŗa uzdevums būs abām pusēm pieņemamas robežas novilkšana starp Saudi Arabiju un Abu Dhabi. Bez tam tribunālam būs arī jāizšķir ar naftu bagātās Buraimi oāzes turpmākā piederība.

Otrkārt, koloniju ministra vietnieks Ērls Munsters paziņoja, ka Kipras sala, Anglijas kolonija Vidusjūrā, turpmāk iegūs lielākas pašnoteikšanās tiesības.

Pēc angļu diplomātu domām, Čerčila valdības pārsteidzošā ārpolitika mērķēta attieksmju uzlabošanai arabu un visas Rietumu pasaules starpā.

Anglijai draud izvākšanās arī no Dienvidafrikas

Pretorijā. Sakarā ar Anglijas piekāpšanos izvākt savu karaspēku no Ēģiptei piederošās Suecas kanāļa joslas sagaida, ka septembra sākumā paredzētā Anglijas un Dienvidafrikas kopējās aizsardzības konferencē Londonā Dienvidafrika pieprasīs Anglijas izvākšanos no Labās Cerības Raga kara flotes bazes. Dienvidafriku Londonas konferencē pārstāvēs aizsardzības ministrs Erasmus, bet Anglijas vārdā runās aizsardzības ministrs lords Aleksandrs. Konferences mērķis ir definēt, kādi pienākumi jāuzņemas Dienvidafrikai Vidējo Austrumu un Ziemeļaustrumafrikas aizsardzībā.

KOLORADO SPRINGĀ (COLO).

Ar pirmo šaržu izstādi Amerikā no 6.—8. augustam debitēs šaržīsts Harijs Bergs. Izstāde atvērta YWCAs vingrošanas zālē, 6. augustā no 6—10 vakarā, 7. un 8. aug. no 10 rītā līdz 10 vakarā. Ieeja brīva. 70 šaržos skatāmas populārākās personas pasaules politikā un mākslā, populārākie Kolorado Springas amerikāņi un arī latvieši.

E. Z.

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA KANADĀ
rīko sestdien, 7. augustā, plkst. 19.30
ZAĻUMU BALLI SIDRABENĒ
Pirmoreiz spēlēs Toronto latviešu pūtēju orķestris
Ieeja $1.00 Dejas uz jaunās deju grīdas

Dipl. dāmu friziere Meta Grossbergs
215 Withrow Ave (pie Carlaw Ave)
Ilgviļņi, krāsošana, manikirs u. c.
Strādā arī vakaros
Tel. GE 5639, Toronto

Alfreds Vilnis

BALTĀS CEPURES ALGĀDŽI

UZMETUMI NO ĀRZEMNIEKU LEĢIONA DZĪVES

UN TĀ SĀKĀS KĀDA DĒKA...

1. uzmetums.

„Dzīvi nav vērts ideālizēt. Viss ir tikai šķitums... Viss skaistais cilvēka mūžā izbeidzas ar tā piedzimšanu. Pēc tam tas neatlaidīgi sabrūk un tuvojas kapam," filozofēja gleznotājs, tukšu vīna glāzi rokā.

„Skaistas ir tikai atmiņas. Tādēļ nav vērts censties pēc labākas rītdienas, jo arī rīt tikai vakardiena skaista liksies," turpināja iesākto pavedienu aktieris.

„Arī vīns sāk garšot tieši tagad, kad pudele tukša, bet jaunai naudas nav. Viss tikai atmiņas... Tomēr nauda ir vienmēr labāka nekā atmiņas par to —", un ar bezcerīgu skatu caur netīro bāra logu gleznotājs vēroja Parīzes panorāmu.

*

Tā kā pie pilnas pudeles draugu ir vienmēr daudz, tad arī mēs tikai neseņ, pēc izskata spriežot, nesaderīgo pāri bijām ievērojuši, kaut gan gleznotāja Gunāra Rūrika un aktiera Freda Viļņa pazīšanās bija ilgusi jau gandrīz divas stundas.

*

Bija vēl agrs rīts. Parīzes bulvāri un pēc erotikas smaržojošās sānu ieliņas lēnām modās no nakts orģiju skurbuma. Šur tur redzēja kādu pagājušās nakts līksmotāju, kas vēl nevarēja atrast mieru vai arī mājas. Darbīgi bija tikai lupatlaši, kas centās no savu konkurentu — pilsētas aptīrīšanas komandas, deguna priekšas noraut vērtīgākos atkritumus.

Šai stundā pie solidas pansijas durvīm kāda cimdota roka nospieda zvana pogu. Kājas lepojās ar collu biezām gumijas zilēm un pašsām, bet moderni šūtām īstas angļu drānas biksēm. Gaiši zaļais svārks bija nevainojams, tāpat kā šokolādes krēma atliekas uz tā atlokiem. Virs mākslinieciskās kakla saites bezizteiksmīgā sejā mēģināja savilkties šampanietī atmiekšķēts smaids. Gaisie, bezmērīgi garie, bet rūpīgi koptie mati, liekas, nebija raduši pie cepures sprosta. Pie durvīm stāvētājs vīrs atgādināja ledus kalnu no tāliem ziemeļiem, kas, iepeldot Parīzes vīna un absinta karstajos avotos, sācis kust.

Saruna pie durvīm bija īsa un parasta. Par nesamaksāto īri pansijas īpašniece paturēja aktiera kunga fraku, un, rokās viņam iespiezdama tā spiningu, ieteica īres naudu tepat Sēnas malā atpelnīt. Spinings bija labs, bet aktieris neprata ar to rīkoties. Bija pircis, lai iebraucot Parīzē izskatītos oriģinālāks.

Kā burvju rīkstes, kas liecās ūdens virzienā, vilkts, aktieris, spiningu padusē pasitis, devās Sēnas virzienā. Lai izbēgtu no ziņkārīgo skatiem, viņš ielīda upes krastā augošajās akācijās. Bet cik ilgi tā stāvēsi, krūmos paslēpies? Aktieris bija dzirdējis, ka makšķerēšana nomierinot nervus un radot jaunas idejas. Ja jau lieli valstsvīri ar to nodarbojas, kāpēc tad lai to nevarētu viņš, panākumiem bagāts, kaut gan vīnam atdevies, ziemeļzemes aktieris?

Viņš nostājās netālu no kāda cita makšķerēšanas sporta cienītāja, lai mācītos makšķerēt. Šis otrs aktieri saņēma ar naidīgiem skatiem. Noplucis līdz pēdējam, bārdu apaudzis, viņš ar drebošiem pirkstiem meta makšķeres auklu ūdenī. Kaut ko nomurminājis par lepno kungu uzbāzību, viņš aktierim pagrieza ieļāpaino muguripusi un turpināja savu nodarbību.

Arī aktieris atritināja savu bada pātagu un, spīdošo zivtiņu iegremdējis ūdenī, pieņēma pacietīga makšķernieka pozu. Noplīsušais un bārdainais kaimiņš viņam atgādināja kādu baskāji gleznotāju dzimtenē. Tā kā šis bazkājis Vērmanes dārzā reiz bija gleznojis aktiera portretu, bet samaksai bija atteicies pieņemt ieejas kartī izrādei, kuŗā aktieris tēloja galveno lomu, teikdams, ka šīs lugas varonis tam esot pretīgs ar savu ārējo spožumu un izlikšanos, tad līdz ar to nabaga baskājis bija iemantojis aktiera nicināšanu. Tāpēc arī pašreizējais kaimiņš aktieri sāka lēnām uztraukt.

Gribēdams iet tālāk, viņš vilka savu spiningu ārā. Bet kas tas? Auklas galā kaut kas smagi spārdījās. Uztraukums, gaidas. Pašķielējis pār plecu kā uz tā laimi reaģē blakus stāvošais — jo cilvēks savos panākumos parasti grib, lai citi, mazāk veiksmīgie, to apskaustu un ievērotu, aktieris steidzās vilkt savu Pētera lomu. Bet arī bārdainais bija kļuvis darbīgs. Kopš pludiņš bija sācis aizdomīgi raustīties, viņš uzmanīgi vilka auklu uz savu pusi. Uz mēles viņš jau sajuta ceptas zivs garšu, un pat lepnais švīts blakus bija aizmirsts. Un, kā jau kāds latviešu dzejnieks ir teicis: — viņš velk un izvelk... tā arī abi makšķerētāji vilka un izvilka. Abu bada pātagu āķi bija ieķērušies vienā un tai pašā objektā — vecā cepamā pannā!

Lādēšanās vienā un tai pašā valodā satuvināja abus makšķerniekus. Kad pēc sapazīšanās izrādījās, ka bārdainis ir kāds aktiera dzimtenes gleznotājs un apmēram tādos pašos apstākļos atkūlies Parīzē, tad draudzība bija pati par sevi saprotama lieta.

Abus kara vētras bija izmetušas pasaulē. Dīpijas nometņu dzīve un nāla joslas sagaida, ka septembra sākumā paredzētā Anglijas un Dienvidafrikas kopējās aizsardzības konferencē Londonā Dienvidafrika pieprasīs Anglijas izvākšanos no Labās Cerības Raga kara flotes bazes. Dienvidafriku Londonas konferencē pārstāvēs aizsardzības ministrs Erasmus, bet Anglijas vārdā runās aizsardzības ministrs lords Aleksandrs. Konferences mērķis ir definēt, kādi pienākumi jāuzņemas Dienvidafrikai Vidējo Austrumu un Ziemeļaustrumafrikas aizsardzībā.

Bet aiz kunga paša jau bija noškindējis pārdotavas durvju zvaniņš.

Dzertuvē abi jaunie draugi papusūtināja jaunu pudeli, un naudas vēl bija diezgan paciņai melno franču cigarešu.

Neticu, ka Olimpa iemītniekiem ambrozija un nektārs būtu labāk garšojuši nekā abiem mākslinieciem tik lēti pirktās baudas.

Bet ja jau dievu varenība spēj iznīkt, tad nebrīnīsimies, ka arī otrā vīna pudele beidzot bija tukša. Un ja jau gaisā izkūp labi apdrošināti nami, tad mākslinieki neskuma, kad arī viņu cigaretes bija izkūpējušas dūmos, zemo un tumšo telpu ar mistisku zilganumu piepildīdamas.

*

Saule jau bija uzkāpusi zenītā, kad draugi atstāja dzertuvi. Gars bija baudījis diezgan, bet miesa prasīja savu daļu. Un arī šoreiz Rūriks zināja padomu. Proti, bija jāiet uz ārzemnieku leģiona pieteikšanās vietu un jāsaka, ka grib stāties tā rindās. Tur dodot tūlīt labi paēst, īsto vārdu neviens neprasot un pat veselu ceturtdaļlitra vīna varot dzert. Un pēc tam varot vienkārši izslīdēt pa vārtiem un nozust.

Lieta bija skaidra. Abi devās uz leģiona kazarmām Parīzes nomalē. Vilnis gan drusku neuzticīgi skatījās uz bārdaino leģionāru sargu vārtu priekšā, bet, Rūrika un sava rūcēja vēdera iedrošināts, tomēr devās iekšā.

Cerēts, piepildīts. Pēc nepilnas stundas abu draugu vēderi bija ar spēcīgu un nesmādējamu ēdienu piepildīti līdz augšai. Arī ceturtdaļa vīna izdzerta.

Bet vai nu mūsu draugiem bija īsti melna diena, vai arī vecie leģionāri gleznotāju jau agrāk ēdiena telpā bija ievērojuši kā „brīvklausītāju" — tūlīt pēc paēšanas tos ieveda kazarmu birojā. Aiz galda sēdēja vīrs sarkanu seju, pēc balss intonācijas spriežot, seržants. Draugi nepaspēja pat labdienu pateikt, kad tas jau kliedza:

„Visus dokumentus un kabatu saturu uz galda! Klusums! Nekāda pretim runāšana!" —

„Izliecies, ka nesaproti franciski," gleznotājs mācīja draugu dzimtenes mēlē.

„Fermer la gueule! Ko tu tur burbini ķiniski? Pagājušo reizi, kad šeit par brīvu paēdi, runāji tīri labi franciski," — savu balsi līdz pat zemajiem forta griestiem uzmeta seržants.

Un tā nu bija. Īsti melna diena. Ko draugi paši no savām kabatām nepaspēja izņemt, to iznēma palīdzīgas rokas. Abi tik pretējie civīlie tērpi tika apmainīti pret vienādi netīriem un veciem dažādu valstu un gadsimtu uniformu gabaliem. No frizieŗa istabas iznākot aktiera labi koptie mati bija pazuduši un līdz ar to pēdējā augstcienības pazīme tā sejā. Gleznotāja galva toties bija pieņēmusi pavisam cilvēcisku izskatu, jo ne vien izspūrušie mati, bet arī neskoptā bārda bija noskūta.

Dokumenti un privātās drēbes tika paturēti birojā. Tā kā ēst deva labi un arī vīna netaupīja, tad mūsu draugiem nekas cits neatlika, kā baudīt franču ārzemnieku leģiona viesmīlību. Citādi arī neko nevarēja darīt, jo kazarmu mūri bija augsti un sardze pie vārtiem nepielūdzama. Tā tanī dienā, kad draugi viens otru iepazina, tiem bija lemts sākt pazīšanos ar armiju, kuŗā saplūst visas pasaules šaubīgākie elementi — šaubīgākie vai nu savas raibās pagātnes, vai arī savas dēku kāres dēļ. Un pie tam daudzi bija tādi, kas savā dzīvē bija redzējuši tikai savu pagastu vai mazpilsētu.

Ar glaimiem un draudiem abi mūsu draugi tika spiesti brīvprātīgi norakstīt piecus gadus no savas dzīves par labu ārzemnieku leģionam.

Turpinājumā — Ceļā uz Sidi Bel Abesu.

J. J. ELLIS
REAL ESTATE LTD.
Biroji: 383 RONCESVALLES
1072 BLOOR W.
1123 ST. CLAIR W.
328 QUEEN W.
410 DANFORTH
Mūsu firma ar saviem pieciem birojiem un vairāk kā 100 aģentiem piedāvā visplašāko māju izvēli Toronto
$2.500 iemaksa
atsevišķai labi koptai 6 istabu dubultķieģeļu mājai ar lielām ejām krāsotām telpām. Divas garāžas, privāts iebraucamais ceļš, liels dārzs. Pilna cena $13.900
Zvanīt E. ŠTEINHARDAM — OL 6321 darbā, LA 4028 mājās.
Birojs — 383 Roncesvalles Ave
Bloor West
$2.500 iemaksa dubultķieģeļu 6 istabu mājai, divas modernas virtuves, istabas krāsotas ejas krāsās, cietkoka grīdas, ejas apkure, garāžas iespējas. Zema pilnā cena.
Zvanīt L. GAHKLĀVAM — OL 6321 darbā, KE 3875 mājās
Birojs — 383 Roncesvalles Ave
AIZDEVUMU SAGĀDE